

การศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
เอกรัตน์ สวรรค์พรเพ็ญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ธันวาคม 2558

การศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ธันวาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ธันวาคม 2558

เอกรัตน์ สวรรค์พรเพ็ญ. (2558). การศึกษาดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างควมตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู ปีการศึกษา 2558 จำนวน 294 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ แบบสอบถามระดับการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับของการดำเนินงานทุกด้านไม่แตกต่างกัน

Ekarat Sawonpornpen. (2015). *A Study of the Implementations Following Education Management for Readiness to ASEAN Community of Schools under Donmueang District Office, Bangkok Metropolitan*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor: Dr. Jaruwan Ploydaungrat.

The objectives of this research were to study and compare the implementations following education management for readiness to ASEAN Community of schools under Donmueang District Office, Bangkok Metropolitan in 4 aspects, i.e. building awareness, learning management, extra-curricular activity management, and internal supervision. The comparisons were conducted by work positions, education levels, work experiences, and schools. The samples for this research were 294 administrators and teachers in the academic year 2015. The instrument used in this research was a 5-level rating scale questionnaire on the level of the implementations following education management for readiness to ASEAN Community of schools under Donmueang District Office, Bangkok Metropolitan. By overall, it had the reliability of .91. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and One-Way ANOVA.

The research results found as follows.

1.The implementations following education management for readiness to ASEAN Community of schools under Donmueang District Office, Bangkok Metropolitan by overall was at the high level and every aspect was also at the high level.

2.The comparisons of the implementations following education management for readiness to ASEAN Community of schools under Donmueang District Office, Bangkok Metropolitan as perceived by administrators and teachers classified by work positions, education levels, work experiences, and schools found no differences by overall and individual aspects.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่ง จากอาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่อุทิศเวลาให้คำปรึกษา แนะนำตรวจปรับปรุงแก้ไข ให้ข้อคิด รวมถึงเอาใจใส่และให้กำลังใจในการทำงานวิจัย และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ตลอดมา อีกทั้ง ท่านยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบุลย์ อ่อนมั่ง และกรรมการพิจารณาเค้าโครงสารนิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ อาจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุศิริรักษ์ อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ และสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำเพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ นอกจากนี้ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจน เจ้าของผลงานวิจัยและผู้เขียนตำราทุกท่านที่ได้สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาไทย

ขอขอบคุณ อาจารย์พรพิตร สุกุณา อาจารย์ธิดา เลิศพรประสพโชค ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไขและให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม ขอขอบคุณคณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ที่อำนวยความสะดวกเป็นกลุ่มตัวอย่าง และในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ตลอดจน การให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือประกอบการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสมาน คุณแม่สุภาพร สวรรค์พรเพ็ญ บุพการีที่เสียสละทุกสิ่งทุกอย่างจนผู้วิจัยมีวันนี้ได้ ตลอดจนเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 22 ทุกคน ที่เป็นกำลังใจ ช่วยเหลือ และคณาจารย์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ทั้งหลายให้แนวทางการศึกษาและการดำรงชีวิตอันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้ทุกท่านที่กล่าวมา ประสบแต่ความสุข ความเจริญตลอดไป

เอกรัตน์ สวรรค์พรเพ็ญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
ความสำคัญของงานวิจัย	4
ขอบเขตของงานวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความเป็นมาและความสำคัญของประชาคมอาเซียน	11
กำเนิดอาเซียน	11
ปฏิญญากรุงเทพฯ	11
กฎบัตรอาเซียน	12
กลไกการบริหารของอาเซียน	16
ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	17
แนวทางการดำเนินงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	18
ความเป็นมาและความสำคัญ	18
การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ	20
แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	23
บริบทของกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน	25
การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	25
อำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	27
แนวทางการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	27
ขอบข่ายและภารกิจในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร	29
แนวทางการจัดการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียนของกรุงเทพมหานคร	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน.....	30
ด้านการสร้างความตระหนัก.....	30
ความหมายของการสร้างความตระหนัก.....	30
ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก.....	31
องค์ประกอบของการสร้างความตระหนัก.....	32
ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความตระหนัก.....	33
การวัดความตระหนัก.....	34
ด้านการจัดการเรียนรู้.....	36
ความหมายของการจัดการเรียนรู้.....	36
หลักการจัดการเรียนรู้.....	37
แนวทางการจัดการเรียนรู้.....	38
ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	41
ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	41
วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	42
ความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	47
ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	47
ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	49
ด้านการนิเทศภายใน.....	51
ความหมายของการนิเทศภายใน.....	51
ความสำคัญของการนิเทศภายใน.....	53
ความมุ่งหมายของการนิเทศภายใน.....	55
ขอบข่ายของการนิเทศภายใน.....	57
หลักการของการนิเทศภายใน.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
งานวิจัยในประเทศ.....	62
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
การกำหนดและเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล.....	76
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	84
วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	85
อภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	92
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	92
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก.....	105
ภาคผนวก ข.....	112
ภาคผนวก ค.....	121
ภาคผนวก ง.....	123
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	126

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร.....	73
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	77
3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน.....	78
4 ค่าเฉลี่ยรวมและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน.....	79
5 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่งงาน.....	80
6 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านของผู้บริหารและครู จำแนกตามระดับการศึกษา.....	80
7 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	81
8 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามกลุ่มโรงเรียน.....	82
9 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน.....	83
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการสร้างความตระหนัก โดยรวมและรายข้อ	113

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ....	115
12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยรวมและ รายข้อ.....	117
13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศภายใน โดยรวมและรายข้อ.....	119

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 ระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	26
3 ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก.....	32

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภายในปีพุทธศักราช 2558 ประเทศไทยจะเปิดเสรีทางการค้าเต็มรูปแบบ ในฐานะประเทศสมาชิกแห่งสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญร่วมกันประการหนึ่งก็คือ การสร้างประชาคมอาเซียน หรือ ASEAN Community โดยมีคำขวัญร่วมกันว่า “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” (One vision, One identity, One community) สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations :ASEAN) หรือ “อาเซียน” เป็นองค์การทางภูมิรัฐศาสตร์และองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า สมาชิกจำนวน 10 ประเทศดังกล่าว ได้รวมตัวเป็น “ประชาคมอาเซียน” อันประกอบด้วย 3 ประชาคมย่อย ซึ่งเปรียบเสมือน 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งในแต่ละประชาคม จะมีพิมพ์เขียว (Blueprint) ที่จะใช้ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบกับการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) เปรียบเสมือนธรรมนูญที่ใช้ในการปกครองทั้ง 10 ประเทศ ได้กำหนดความมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเป็นการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเสริมสร้างพลังประชาชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งแห่งประชาคมอาเซียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2553: 1)

จากข้อผูกพันของการเป็นประชาคมอาเซียน จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คนและสังคมของประเทศ ไทย ให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554: ความนำ) รวมทั้งให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความคิด เจตคติ และมีคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล และสามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ โดยมีการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (อนุศักดิ์ สมิตสันต์. 2540: 4)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายการขับเคลื่อนการศึกษา โดยการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน พัฒนามาตรฐานการศึกษา เตรียมพร้อมเพื่อเปิดเสรีด้านการศึกษาพัฒนาเยาวชนเป็นทรัพยากรสำคัญ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่การเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ สนิทระเวช (2541: 45) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถที่ติดตัวมา

ของมนุษย์แต่ละคน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดชีวิต การศึกษาจึงเป็นเรื่องของการพัฒนาคนเป็นการสร้าง “ทุนมนุษย์” อันเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ คนที่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมจะเป็นพลังอย่างมีคุณภาพของชุมชนและสังคม อันจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 - 2561) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย การเพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ รวมทั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2552: 11-12)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 6 ซึ่งได้กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากเป้าหมายดังกล่าว จึงเปรียบเสมือนกระบวนการหรือแนวทางที่สำคัญของการจัดการศึกษาให้ทุกหน่วยงานทางการศึกษาต้องมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน นอกจากนี้ในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2543 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักในการจัดการศึกษาโดยให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ให้มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษา ให้การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

กรุงเทพมหานครในฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีระเบียบการปกครองตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 89 (21) ในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในหลายระดับและหลายรูปแบบ โดยมีสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน ให้แก่เด็กและเยาวชนของกรุงเทพมหานคร จึงได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยได้ประกาศนโยบายในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน และสนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินงานด้านการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้ง สร้างเครือข่ายทางการศึกษาระหว่างประเทศในประชาคมอาเซียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนได้นำเสนอปัญหาที่สำคัญคือ ครูผู้สอนขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาอาเซียนอื่น อีกทั้งยังไม่มี การวางแผนหรือนโยบายที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในการส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบ ขาดความพร้อมทางด้านบุคลากรงบประมาณ สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ขาดการส่งเสริมการสร้างตระหนักในการ

เตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างทั่วถึงทั้งองค์กร และมีการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงแก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่จะให้บริการแก่นักเรียน และได้เสนอข้อเสนอแนะคือ ควรส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมทั้งด้านภาษาการสื่อสารการดำรงชีวิต ควรมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนอย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ควรสนับสนุนงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้เพียงพอ และควรจัดสรรบุคลากรและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานให้ชัดเจน และมีการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (ตริกจิต บินต่วน. 2556: 97-98) ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิรูปราชการประจำปี พ.ศ. 2557 ของกรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษา โดยมีการวิเคราะห์บริบทจากด้านต่างๆ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นจุดอ่อนและอุปสรรคในการจัดการศึกษา ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากร และมีจำนวนของบุคลากรที่มีทักษะด้านการสื่อสารภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ยังไม่เพียงพอ อีกทั้งมีฐานข้อมูลสารสนเทศที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และครุมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนเป็นจำนวนมาก ทำให้ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การปฏิบัติงานที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนต้องใช้ระเบียบการปฏิบัติงานทางราชการซึ่งมีขั้นตอนมากทำให้การดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครมีความล่าช้า (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2557: 1-3)

ดังที่กล่าวมาข้างต้น กรุงเทพมหานครโดยสำนักการศึกษาจึงเป็นองค์กรที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบนุสรณ์) โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม (สินทรัพย์อนุสรณ์) โรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศ-อุทิศ) โรงเรียนบำรุงรวิวรรณ (ทุ่งสีกัน) โรงเรียนพหลโยธิน (พวงเจริญอุปถัมภ์) โรงเรียนเปรมประชา (สายหยุด-เกษมสงเคราะห์) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน โดยผลของการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลและแนวทางให้กับผู้บริหาร คณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนได้นำไปปฏิบัติและพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้าง ความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

1. ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน
2. ทำให้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 มีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 6 โรงเรียน โดยเป็นการศึกษาตามตำแหน่งงาน ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 48 คน รวม 60 คน และครู จำนวน 409 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 469 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 48 คน รวม 60 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูจำนวน 210 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 :608) แล้วกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

(Stratified Random Sampling) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงเป็นผู้บริหาร 60 คน และครู 210 คน รวมทั้งสิ้น 270 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ตำแหน่งงาน ประกอบด้วย
 - (1) ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
 - (2) ครู
 - (3) โรงเรียน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ใน 4 ด้าน ดังนี้
 - (1) ด้านการสร้างความตระหนัก
 - (2) ด้านการจัดการเรียนรู้
 - (3) ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - (4) ด้านการนิเทศภายใน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้าง ความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน

1.1 ด้านการสร้างความตระหนัก หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาใน การกำหนดนโยบาย และแนวปฏิบัติ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และคุ่มค่า การจัดแหล่งเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องหลากหลายรูปแบบ การ แลกเปลี่ยนระหว่างครูในโรงเรียน การจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และตัวแทน ชุมชน การส่งเสริมศักยภาพในการใช้ภาษาอังกฤษของครูและนักเรียน การจัดป้ายนิเทศให้ความรู้ และ การสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนและส่งเสริม สนับสนุนการเข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาเชิง ปฏิบัติในการให้ความรู้แก่ครูทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา จัดบรรยากาศในโรงเรียนเพื่อส่งเสริม การให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนแก่นักเรียนทุกระดับชั้น

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ เรียนการสอน ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำสาระรายวิชาเพิ่มเติม การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณา การสาระรายวิชาเพิ่มเติม สู่ทุกกลุ่มสาระในทุกระดับชั้น การวางแผนออกแบบการเรียนรู้ การจัดเรียนรู้

สู่ประชาคมอาเซียนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย การใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม ICT ในการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและหรือภาษาราชการของประเทศภาคีเครือข่ายในกลุ่มอาเซียน การวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ และการสรุปรายงานความก้าวหน้าของการจัดการเรียนรู้

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมวันอาเซียน หรือ ASEAN DAY การจัดนิทรรศการ การจัดกิจกรรมชุมนุมเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกในอาเซียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านประเพณีและวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์หรือหน่วยงานที่ให้ความรู้เรื่องอาเซียน การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาของประเทศเพื่อนบ้าน การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และเลือกตามความต้องการ การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้และจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน การส่งเสริมให้นักเรียนทำโครงการเกี่ยวกับอาเซียนและนำเสนอผลการศึกษาแก่ครูและนักเรียน

1.4 ด้านการนิเทศภายใน หมายถึง การแนะนำ ติดตาม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผนของสถานศึกษา โดยการนำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การกำหนดแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ การจัดประชุมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูในสถานศึกษา การส่งเสริมประสบการณ์จริงของครูโดยการดูงานโรงเรียนอื่น หรือการแสดงสาธิตโดยศึกษานิเทศก์หรือวิทยากรพิเศษ การจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงาน และเผยแพร่ในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

2. ระดับการศึกษา หมายถึง ประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตรที่ผู้บริหารและครูได้รับ เมื่อจบการศึกษาสูงสุด จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า และสูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง จำนวนปีที่ทำงานนับรวมทั้งตำแหน่งผู้บริหารและครู จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประสบการณ์น้อยกว่าสิบปี และประสบการณ์สิบปีขึ้นไป

4. ตำแหน่งงาน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งโดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา จำแนกเป็นผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558

4.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้มีหน้าที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558

4.2 ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน อันได้แก่ โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาอนุสรณ์) โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม (สินทรัพย์อนุสรณ์) โรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) โรงเรียนบำรุงรวิวรรณ (ทุ่งสีกัน) โรงเรียนพหลโยธิน (พวงเจริญอุปถัมภ์) โรงเรียนเปรมประชา (สายหยุด - เกษมสงเคราะห์) ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ในระดับชั้นปฐมวัยจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งกล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้แก่ ระดับกรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษา และโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิด และจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน ซึ่งได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงไว้ในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตำแหน่งงาน

1. ผู้บริหาร ได้แก่
 - 1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา
 - 1.2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
- ฝ่ายวิชาการ
 - 1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
2. ครู
3. โรงเรียน

ตัวแปรตาม

การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษา
เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
ของกรุงเทพมหานคร

1. ด้านการสร้างความตระหนัก
2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
4. ด้านการนิเทศภายใน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และโรงเรียนมีระดับของการดำเนินงานที่ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้มีการนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของประชาคมอาเซียน

- 1.1 กำเนิดอาเซียน
- 1.2 ภูมิภาคกรุงเทพฯ
- 1.3 กฎบัตรอาเซียน
- 1.4 กลไกการบริหารของอาเซียน
- 1.5 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

2. แนวทางการดำเนินงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

- 2.1 ความเป็นมาและความสำคัญ
- 2.2 การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ
- 2.3 แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

3. บริบทของกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

- 3.1 การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
- 3.2 อำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
- 3.3 แนวทางการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของกรุงเทพมหานคร
- 3.4 ขอบข่ายและภารกิจในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
- 3.5 แนวทางการจัดการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียนของกรุงเทพมหานคร

4. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

- 4.1 ด้านการสร้างความตระหนัก
 - 4.1.1 ความหมายของการสร้างความตระหนัก
 - 4.1.2 ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก
 - 4.1.3 องค์ประกอบของการสร้างความตระหนัก
 - 4.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความตระหนัก
 - 4.1.5 การวัดความตระหนัก
- 4.2 ด้านการจัดการเรียนรู้
 - 4.2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้
 - 4.2.2 หลักการจัดการเรียนรู้
 - 4.2.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้

4.3 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

- 4.3.1 ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 4.3.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 4.3.3 ความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 4.3.4 ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 4.3.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4.4 ด้านการนิเทศภายใน

- 4.4.1 ความหมายของการนิเทศภายใน
- 4.4.2 ความสำคัญของการนิเทศภายใน
- 4.4.3 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายใน
- 4.4.4 ขอบข่ายของการนิเทศภายใน
- 4.4.5 หลักการของการนิเทศภายใน

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 6.1 งานวิจัยในประเทศ
- 6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของประชาคมอาเซียน

1.1 กำเนิดอาเซียน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (Association of SouthEast Asian Nations : ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีจาก 5 ประเทศ ได้แก่ นายอาดัม มาลิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ตุน อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติประเทศมาเลเซีย นายนาซิโซ รามอส รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ นายเอส ราชา รัตนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และพันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ข้างรับไว้ซึ่งสันติภาพเสถียรภาพ และความมั่นคงปลอดภัยทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจากเจตจำนงที่สอดคล้องกันนี้ นำไปสู่การขยายสมาชิกภาพ โดยบรูไนดารุสซาลาม ได้เข้าเป็นสมาชิกในลำดับที่ 6 เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2527 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 7 เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2538 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสหภาพพม่าเข้าเป็นสมาชิกพร้อมกัน เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540 และราชอาณาจักรกัมพูชา เข้าเป็นสมาชิก ลำดับที่ 10 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542 ทำให้ปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกรวมทั้งหมด 10 ประเทศ

1.2 ปฏิญญากรุงเทพฯ

ปฏิญญากรุงเทพฯ มีวัตถุประสงค์สำคัญ 7 ประการ ได้แก่

- (1) ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และการบริหาร
- (2) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
- (3) เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ พัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
- (4) ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
- (5) ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- (6) เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนการปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม
- (7) เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอกองค์การความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ

1.3 กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 เมื่อปี 2550 ที่ประเทศสิงคโปร์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนาม ในกฎบัตรอาเซียน ซึ่งเปรียบเสมือนธรรมนูญของอาเซียนที่จะวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียนในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยเฉพาอย่างยิ่ง การขับเคลื่อนการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 ตามที่ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกันไว้โดยวัตถุประสงค์ของกฎบัตรคือ ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและเคารพกฎกติกาในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ กฎบัตรอาเซียนจะเป็นสถานะนิติบุคคลแก่อาเซียนในฐานะที่เป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Organization) จุดเด่นประการหนึ่งของกฎบัตรอาเซียน คือ การที่ข้อบทต่างๆ ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้อาเซียนเป็นองค์กรที่ประชาชนเข้าถึงและเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในประเทศสมาชิกมากยิ่งขึ้น กฎบัตรอาเซียนประกอบด้วยบทบัญญัติ 13 บท รวม 55 ข้อย่อย อาจสรุปบทบัญญัติที่สำคัญของกฎบัตรอาเซียนได้ ดังนี้

1.3.1 เป้าหมายและหลักการ

เป้าหมายของอาเซียนและหลักการดำเนินการด้านความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมาชิก ได้แก่ เป้าหมายการส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ ความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค ความกินดีอยู่ดีของประชาชนความมั่นคงของมนุษย์ การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเมืองส่งเสริมประชาธิปไตย การเคารพสิทธิมนุษยชน การพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม การลดช่องว่างของการพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตย การเคารพสิทธิมนุษยชน การพัฒนาอย่างยั่งยืนสิ่งแวดล้อม การศึกษา ยาเสพติด การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน เป็นต้นส่วนหลักการ ได้แก่ เรื่องอำนาจอธิปไตย การไม่แทรกแซงกิจการภายในหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล และการเคารพความแตกต่าง เป็นต้น

1.3.2 สถานะบุคคล

อาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคล

1.3.3 สมาชิกภาพ

กำหนดกฎเกณฑ์และกระบวนการในการรับสมาชิกใหม่ เช่น ต้องเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้รับการรับรองจากประเทศสมาชิกอาเซียนและต้องยินยอมผูกพันตามกฎบัตรและสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐสมาชิกรวมทั้ง กำหนด สิทธิและหน้าที่ของรัฐสมาชิกไว้กว้างๆ คือรัฐสมาชิกจะมีสิทธิและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรและความตกลงต่างๆ ของอาเซียน รวมถึงหน้าที่ในการออกกฎหมายภายในเพื่อรองรับพันธกรณีด้วย

1.3.4 องค์กรของอาเซียน ประกอบด้วย

- 1) ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) เป็นองค์กรสูงสุดในการกำหนดนโยบายและมีการประชุมปีละ 2 ครั้ง
- 2) คณะมนตรีประสานงานอาเซียน (ASEAN Coordinating Council) ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน

ทำหน้าที่เตรียมการประชุมสุดยอดอาเซียน ประสานงานระหว่าง 3 เสาหลัก เพื่อความเป็นบูรณาการ ในการดำเนินงานของอาเซียน และแต่งตั้งรองเลขาธิการอาเซียน

3) คณะมนตรีประชาคมอาเซียน (ASEAN Community Council) สำหรับ สามเสาหลักของประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยผู้แทนที่แต่ละประเทศสมาชิกแต่งตั้ง เพื่อทำหน้าที่ ประสานงานและติดตามการดำเนินงานตามแนวนโยบายของผู้นำทั้งในเรื่องที่อยู่ภายใต้เสาหลักของ ตน และเรื่องที่เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายเสาหลัก และเสนอรายงานและข้อเสนอแนะในเรื่องที่ อยู่ภายใต้การดูแลของตนต่อผู้นำ

4) องค์การระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา (ASEAN Sectoral Ministerial Bodies) จัดตั้งโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

5) สำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) อยู่ภายใต้บังคับบัญชา ของเลขาธิการอาเซียน (Secretary General of ASEAN)

6) คณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียน (Committee of Permanent Representatives (CPR) to ASEAN) ที่กรุงจาการ์ตาโดยประเทศสมาชิกจะแต่งตั้งผู้แทนระดับ เอกอัครราชทูตเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา

7) สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ (ASEAN National Secretariat) จัดตั้งโดยประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ

8) องค์การสิทธิมนุษยชนของอาเซียน (ASEAN human rights body - AHRB) มีหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค

9) มูลนิธิอาเซียน (ASEAN Foundation) มีหน้าที่สนับสนุนเลขาธิการ อาเซียนและประสานงานกับองค์กรอื่นๆ ของอาเซียน

1.3.5 องค์กรที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน (Entities Associated with ASEAN) ให้ อาเซียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ที่สนับสนุนหลักการและวัตถุประสงค์ของอาเซียนตาม รายชื่อในภาคผนวกของกฎบัตรได้ โดยภาคผนวกจะแบ่งประเภทองค์กรดังกล่าวเป็น

5 ประเภท ได้แก่ องค์กรรัฐสภา คือ สมัชชารัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter-Parliamentary Assembly- AIPA) องค์กรภาคธุรกิจ องค์กรภาคประชาสังคมที่ได้รับการรับรองโดยอาเซียน กลุ่ม think tank และองค์กรด้านการศึกษา และองค์กรอื่นๆ โดยให้อำนาจเลขาธิการอาเซียนในการ ปรับปรุง ภาคผนวกตามข้อเสนอแนะของคณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียน

1.3.6 เอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต (Immunities and Privileges) ระบุ หลักการกว้างๆ ในการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูตแก่ สำนักเลขาธิการอาเซียนและ องค์กรอื่นๆของอาเซียน เลขาธิการอาเซียนและเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการอาเซียน และผู้แทน ถาวรของรัฐสมาชิก ณ กรุงจาการ์ตา และผู้แทนของรัฐสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมของอาเซียน เช่น เดินทางไปประชุม เป็นต้น โดยรายละเอียดให้เป็นไปตามข้อตกลงแยกต่างหากจากกฎบัตร

1.3.7 กระบวนการตัดสินใจ (Decision Making) หลักทั่วไปคือ จันทามติ (Consensus) แต่มีข้อยกเว้นได้แก่ 1) กรณีที่ไม่มีแนวทางมติอาจส่งเรื่องให้ผู้นำตกลงกันว่าจะใช้วิธีการใดตัดสิน 2) กรณีที่มีข้อตกลงอื่นๆ ของอาเซียนอนุญาตให้ใช้วิธีการอื่นตัดสินก็ได้ เช่น ปัจจุบันมีสนธิสัญญาว่าด้วยเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ให้ใช้คะแนนเสียง 2 ใน 3 ได้ 3) กรณีที่มีการละเมิดพันธกรณีตามกฎหมายอย่างร้ายแรง ผู้นำมีอำนาจตัดสินใจด้วยวิธีการใดๆ ตามที่จะตกลงกันเพื่อกำหนดมาตรการลงโทษนอกจากนี้ ยังให้มีความยืดหยุ่นในการผูกพันตามข้อตกลงต่างๆ โดยใช้สูตรอาเซียน ลบ X (ASEAN minus X สำหรับความตกลงทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายความว่าหากประเทศสมาชิกทุกประเทศมีจันทามติเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ แล้ว ประเทศที่ยังไม่พร้อมก็อาจเลือกที่จะยังไม่เข้าร่วมได้

1.3.8 การระงับข้อพิพาท (Settlement of Disputes) 1) กำหนดในหลักการให้มีกลไกการระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement Mechanism- DSM) สำหรับทุกเสาหลัก 2) ใช้การปรึกษาหารือและการเจรจาในการระงับข้อพิพาทเป็นอันดับแรก 3) ให้คู่พิพาทสามารถเลือกใช้กระบวนการไกล่เกลี่ย โดยอาจขอให้ประธานอาเซียนหรือเลขาธิการอาเซียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยได้ 4) หากความตกลงเฉพาะกำหนด DSM ไว้แล้ว ก็ให้ใช้ DSM นั้น 5) หากข้อขัดแย้งไม่เกี่ยวข้องกับความตกลงของอาเซียนฉบับใดให้ใช้กลไกคณะมนตรีที่จัดตั้งโดยสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 6) หากไม่อาจหาข้อยุติในข้อขัดแย้งได้ อาจยกเรื่องให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนตัดสิน 7) ให้เลขาธิการอาเซียนติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามคำแนะนำ/คำตัดสินจาก DSM ของประเทศสมาชิกและจัดทำรายงานเสนอผู้นำ 8) กำหนดให้นำเรื่องการไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ/คำตัดสินจาก DSM ให้ผู้นำพิจารณา และ 9) กฎบัตรไม่ตัดสินสิทธิของประเทศสมาชิกที่จะใช้รูปแบบการระงับข้อพิพาทตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือกฎหมายระหว่างประเทศอื่น

1.3.9 งบประมาณและการเงิน (Budget and Finance) ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการงบประมาณที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลและสามารถตรวจสอบได้ และกำหนดเรื่องงบประมาณการบริหารงานของสำนักเลขาธิการอาเซียน ซึ่งรัฐสมาชิกจะจ่ายเงินสนับสนุนเท่าๆ กันตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และสามารถรับเงินสนับสนุนจากประเทศคู่เจรจาได้ แต่จะต้องไม่มีเงื่อนไขพิเศษ ทั้งนี้ กฎบัตรมิได้ระบุเรื่องกองทุนพิเศษต่างๆ เพื่อการดำเนินการของอาเซียน อาทิ การดำเนินกิจกรรมความร่วมมือการลดช่องว่างการพัฒนา ฯลฯ เพราะเป็นเรื่องที่จะต้องมีการศึกษาและกำหนดวิธีระดมทุนที่เหมาะสมต่อไป

1.3.10 การบริหารงานและกระบวนการ (Administration and Procedure)

1) กำหนดให้ประธานของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน คณะมนตรีประสานงานอาเซียน คณะมนตรีประชาคมอาเซียนและคณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียน ตลอดจนองค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขาและองค์กรเจ้าหน้าที่อาวุโสตามที่เหมาะสมมาจากประเทศเดียวกัน (Single Chairmanship) เพื่อส่งเสริมให้การทำงานเป็นเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) การเพิ่มบทบาทประธานในการ (ก) เป็นผู้ส่งเสริมผลประโยชน์ของอาเซียนและเป็นผู้ผลักดันการสร้างประชาคมอาเซียน (ข) เป็นผู้ส่งเสริมความเป็นศูนย์กลางของ

อาเซียนในแง่การนำนโยบายของอาเซียนเข้าไปผนวกไว้ในนโยบายระดับชาติของรัฐสมาชิก และการส่งเสริมบทบาทของอาเซียนในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศภายนอกภูมิภาค (ค) ทำให้อาเซียนสามารถจัดการวิกฤตการณ์และสถานการณ์เร่งด่วนที่มีผลกระทบต่ออาเซียนได้อย่างทัน่วงทีและมีประสิทธิภาพ

1.3.11 อัตลักษณ์และสัญลักษณ์ของอาเซียน (Identity and Symbols) กำหนดให้อาเซียน มีหน้าที่ในการส่งเสริม 1) อัตลักษณ์ซึ่งหมายถึงการสร้างความรู้สึกในการเป็นเจ้าของอาเซียนในหมู่ประชาชนและ 2) สัญลักษณ์ ได้แก่ คำขวัญ (วิสัยทัศน์เดียว อัตลักษณ์เดียวประชาคมเดียว) ธงและดวงตราอาเซียน วันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคมของทุกปี) และเพลงอาเซียน

1.3.12 ความสัมพันธ์กับภายนอก (External Relations) มีหลักการสำคัญ ดังนี้ 1) ให้อาเซียนเป็นผู้ผลักดันหลักในการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคที่อาเซียนริเริ่มขึ้น และเน้นการเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในโครงสร้างความสัมพันธ์ระดับภูมิภาค 2) ให้ประเทศสมาชิกพยายามหาทำที่ร่วมในเวทีระหว่างประเทศต่างๆ 3) กำหนดให้ประเทศผู้ประสานงาน (Country Coordinator) มีหน้าที่ประสานงานความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา หรือองค์กรระหว่างประเทศอื่นโดยมีคณะกรรมการอาเซียนในประเทศที่ 3 หรือองค์กรระหว่างประเทศ (ASEAN Committees in Third Countries and International Organizations) เป็นผู้สนับสนุนการทำงานโดยเฉพาะการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศที่คณะกรรมการนั้นตั้งอยู่ 4) ให้รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนในฐานะองค์กรความร่วมมือเฉพาะสาขาเป็นผู้ดูแลความสอดคล้องและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการดำเนินความสัมพันธ์ภายนอกของอาเซียน 5) ให้อำนาจคณะมนตรีประสานงานอาเซียนแต่เพียงองค์กรเดียวในการกำหนดสถานะความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการกับประเทศหรือองค์กรภายนอกโดยที่ประชุมรัฐมนตรีอื่นๆ สามารถเชิญประเทศหรือองค์กรภายนอกเข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นครั้งคราว 6) ให้การรับรองเอกอัครราชทูตที่ประเทศอื่นแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนประจำอาเซียน

1.3.13 บทบัญญัติทั่วไปและบทบัญญัติสุดท้าย (General and Final Provisions) กำหนดเรื่องพันธกรณีของประเทศสมาชิกในการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้กฎบัตร และความตกลงต่างๆของอาเซียน การมีผลใช้บังคับของกฎบัตรเมื่อทุกประเทศให้สัตยาบันการภาคยานุวัติของประเทศสมาชิกใหม่ ซึ่งเป็นที่เข้าใจว่าจะเปิดให้เฉพาะประเทศติมอร์เลสเต เท่านั้น การแก้ไขกฎบัตร การทบทวนกฎบัตร 5 ปี หลังจากกฎบัตรมีผลใช้บังคับหรือตามที่ผู้นำกำหนด การตีความกฎบัตร ซึ่ง HLTF จะต้องหารือเรื่องกลไกที่เหมาะสมต่อไปการกำหนดให้ความตกลงอาเซียนที่มีอยู่ในปัจจุบันมีผลใช้บังคับต่อไปและให้กฎบัตรมีผลเหนือกว่าความตกลงในกรณีที่มีความขัดแย้งกัน กรมสิทธิในทรัพย์สินของอาเซียนกฎบัตรอาเซียนมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2551 กล่าวคือ หลังจากที่ประเทศสมาชิกรวมทั้ง 10 ประเทศ ได้ให้สัตยาบันกฎบัตร และการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2552 ที่จังหวัดเพชรบุรี ประเทศไทยเป็นการประชุมระดับผู้นำอาเซียนครั้งแรกหลังจากกฎบัตรมีผลบังคับใช้

1.4 กลไกการบริหารของอาเซียน

1.4.1 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) เป็นองค์กรสูงสุดในการกำหนดนโยบาย และมีการประชุมปีละ 2 ครั้ง มีหน้าที่ 1) ให้แนวนโยบายและตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ 2) ส่งเสริมให้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีเป็นการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเสาหลักต่างๆ มากกว่าหนึ่ง เสา 3) ดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินที่กระทบต่ออาเซียน 4) ตัดสินข้อพิพาทระหว่างรัฐสมาชิก กรณีที่ไม่อาจหาข้อยุติในข้อขัดแย้งได้ หรือมีการไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินของกลไกระงับข้อพิพาท 5) ตั้งหรือยุบองค์กรอาเซียน 6) แต่งตั้งเลขาธิการอาเซียน

1.4.2 คณะมนตรีประสานงานอาเซียน (ASEAN Coordinating Council) ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน ทาหน้าที่เตรียมการประชุมสุดยอดอาเซียน ประสานงานระหว่างสามเสาหลัก เพื่อความเป็นบูรณาการในการดำเนินงานของอาเซียน และแต่งตั้งรองเลขาธิการอาเซียน

1.4.3 คณะมนตรีประชาคมอาเซียน (ASEAN Community Council) สำหรับสามเสาหลักของประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยผู้แทนที่แต่ละประเทศสมาชิกแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและติดตามการดำเนินงานตามแนวนโยบายของผู้นำทั้งในเรื่องที่อยู่ภายใต้เสาหลักของตน และเรื่องที่เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายเสาหลัก และเสนอรายงานและข้อเสนอแนะในเรื่องที่อยู่ภายใต้การดูแลของตนต่อผู้นำ

1.4.4 องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา (ASEAN Sectoral Ministerial Bodies) จัดตั้งโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียนมีหน้าที่หลัก คือ 1) ดำเนินการตามอาณัติที่มีอยู่แล้ว 2) นำความตกลงและมติของผู้นำไปปฏิบัติ 3) เสริมสร้างความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียน 4) เสนอรายงานและข้อเสนอแนะต่อคณะมนตรีประชาคมอาเซียนที่เหมาะสม และ 5) สามารถมีเจ้าหน้าที่อาวุโส หรือองค์กรย่อยเพื่อสนับสนุนการทำงานได้

1.4.5 สำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของเลขาธิการอาเซียน (Secretary General of ASEAN) ซึ่งมีบทบาทมากขึ้นโดยนอกจากจะเป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของอาเซียนแล้ว เลขาธิการอาเซียนจะมีบทบาทในการติดตามการปฏิบัติตามคำตัดสินของกลไกระงับข้อพิพาทและรายงานตรงต่อผู้นำ และสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของอาเซียนกับภาคประชาสังคม ทั้งนี้ ให้มีรองเลขาธิการอาเซียน (Deputy Secretary General) 4 คนโดย 2 คนจะมาจากการหมุนเวียนตามลำดับตัวอักษรประเทศ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี และอีก 2 คน มาจากการคัดเลือกตามความสามารถ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี และอาจได้รับการต่ออายุได้อีก 1 วาระ

1.4.6 คณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียน (Committee of Permanent Representatives (CPR) to ASEAN) ที่กรุงจาการ์ตา โดยประเทศสมาชิกจะแต่งตั้งผู้แทนระดับเอกอัครราชทูตเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียน ที่กรุงจาการ์ตา ซึ่งเป็นคนละคนกับเอกอัครราชทูตประจำกรุงจาการ์ตา ทาหน้าที่แทนคณะกรรมการอาเซียน

โดยคณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียนจะมีบทบาทสำคัญสองด้าน ได้แก่ การเป็นผู้แทนของประเทศสมาชิกและการเป็นผู้แทนของอาเซียน ซึ่งจะเป็นเรื่องการสนับสนุนคณะมนตรีประชาคมอาเซียน และองค์กรความร่วมมือเฉพาะด้านต่างๆ การประสานงานกับสำนักเลขาธิการอาเซียน เลขาธิการอาเซียน และสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติของแต่ละประเทศสมาชิก และการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจา

1.4.7 สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ (ASEAN National Secretariat) จัดตั้งโดยประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ เพื่อเป็นจุดประสานงานในการประสานงานและสนับสนุนภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนภายในประเทศ รวมทั้งการเตรียมการประชุมต่างๆ ของอาเซียนตลอดจนเป็นศูนย์กลางเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนด้วย

1.4.8 องค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน (ASEAN Human Rights Body- AHRB) มีหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคโดยจะมีการตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญขึ้นมายกร่างเอกสารกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ (Term Reference) ขององค์กรดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้ ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศได้ให้แนวทางว่า อำนาจหน้าที่ขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนไม่ควรจำกัดแค่การให้คำปรึกษา ควรติดตามและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในภูมิภาคการส่งเสริมการศึกษาและการตื่นตัวของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนด้วย

1.4.9 มูลนิธิอาเซียน (ASEAN Foundation) มีหน้าที่สนับสนุนเลขาธิการอาเซียนและประสานงานกับองค์กรอื่นๆ ของอาเซียนในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ ของอาเซียน

1.5 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเพื่อทำให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บมีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้านภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมในหลายด้าน ได้แก่ ภายใต้ประเด็นในเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมเยาวชน การศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สาธารณสุข วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม สตรีแรงงาน การขจัดความยากจน สวัสดิการสังคม และการพัฒนาวัฒนธรรมและสารนิเทศกิจการพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุลยาเสพติด การจัดการภัยพิบัติ และสิทธิมนุษยชน โดยมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินความร่วมมือในแต่ละด้านอาเซียนได้ตั้งเป้าการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในปี 2558 โดยมุ่งหวังในการเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปันประชากรอาเซียน มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนรวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนอาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้านได้แก่ 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development)

- 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม(Social Welfare and Protection) 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม(Social Justice and Rights) 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม(Environmental Sustainability) 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน(Building an ASEAN Identity)
- 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา(Narrowing the Development Gap) โดยมีกลไกการดำเนินงาน ได้แก่ การประชุมรายสาขา (Sectoral) ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Officials Meeting) และระดับรัฐมนตรี (Ministerial Meeting) คณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Council) รวมทั้งการประชุมคณะกรรมการด้านสังคมและวัฒนธรรม (Senior officials Committee for ASEAN Socio-Cultural Community) (สำนักการประชาสัมพันธ์ ต่างประเทศ. 2554: 113 – 114)

2. แนวทางการดำเนินงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

2.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

จากการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ปี 2546 (9 th ASEAN Summit 2003)

ณ บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย จึงประกาศวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 (ASEAN Vision 2020) คือ 1) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A Concert of Southeast Asian Nations) 2) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต (A Partnership in Dynamic Development) 3) ชุมชนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน (A Community of Caring and Sharing Societies) 4) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก (An Outward Looking ASEAN) ด้วยเป้าหมาย 4 ประการดังกล่าว เพื่อมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่ด้วยความร่วมมือที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และมุ่งการมีปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก โดยให้ยกระดับ“สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เป็น “ประชาคมอาเซียน” ภายในปี 2563 (2020) และจากนั้น ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ปี 2547 (10 th ASEAN Summit 2004) ณ กรุงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ประชุมได้รับรองแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ซึ่งมีสาระสำคัญที่ระบุความจำเป็นที่จะสร้างความแข็งแกร่งให้อาเซียนด้วยการจัดทำกฎบัตรอาเซียน เพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ที่มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ การเป็นประชาคมเปิด (Open) มีพลวัต (Dynamic) และมีพลานุภาพ (Resilient) อย่างครอบคลุมทุกมิติที่เป็นการดำเนินการของอาเซียน อันประกอบด้วย มิติเศรษฐกิจ มิติความมั่นคง และมิติสังคมวัฒนธรรม

อาเซียนจึงมีมติอีกครั้งในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ต้นปี 2550 (12 th ASEAN Summit 2007) ณ เซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ให้เร่งรัดเปิดประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 (2015) ซึ่งเร็วขึ้นกว่ากำหนดเดิม 5 ปี และในปลายปีเดียวกัน อาเซียนได้รับรองกฎบัตรอาเซียน ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (13 th ASEAN Summit 2007) ณ สิงคโปร์ แต่มีผลบังคับใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2551 สำหรับเป็นธรรมนูญการบริหารปกครองและแผนจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้ก้าวเดิน

ไปข้างหน้าโดยมีกฎกติกาที่ยอมรับร่วมกัน (Rule-based) มียุทธศาสตร์ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาและแก้ปัญหา ซึ่งล้วนเป็นประเด็นที่เชื่อมโยงและเสริมแรงกัน โดยกำหนดเป็น

3 ด้าน หรือ 3 ประชาคม แต่ละประชาคมมีพิมพ์เขียว (Blueprint) เป็นแผนงานจัดตั้งประชาคมที่มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายเฉพาะของแต่ละประชาคม แต่มีเป้าหมายร่วมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนหนึ่งเดียว คือ 1.ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community APSC) มุ่งให้รัฐสมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันด้วยดี มีเสถียรภาพรอบด้าน มีความร่วมมือเพื่อรับมือภัยคุกคามความมั่นคง เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง 2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community AEC) มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง สามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในอาเซียน 3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community ASCC) มุ่งให้ประชาชนในแต่ละรัฐสมาชิกอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดีและมีความมั่นคงทางสังคม

แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint) (2552) มีเป้าหมายสำคัญ คือ 1) เพื่อสร้างประชาคมอาเซียนที่ให้ความสำคัญแก่ประชาชน พัฒนาศักยภาพประชาชน เคารพในสิทธิมนุษยชน และเชื่อมประชาชนอาเซียนให้มีความใกล้ชิดกัน 2) เพื่อเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และร่วมกันรักษาเขตอุตสาหกรรมของอาเซียน โดยสาระสำคัญของแผนงาน ประกอบด้วย

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development) ให้ความสำคัญแก่การศึกษา การลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างความสะดวกให้ประชากรอาเซียนเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์ และเสริมสร้างทักษะการประกอบการสำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection) ขจัดความยากจน สร้างเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม/ความคุ้มกันจากผลกระทบด้านลบจากการรวมตัวอาเซียน/โลกาภิวัตน์ ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหาร เข้าถึงการดูแลสุขภาพ/ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีสุขภาพ เพิ่มศักยภาพในการควบคุมโรคติดต่อ รับประทานอาเซียนที่ปลอดภัยาเสพติด และสร้างรัฐที่มีความพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติและประชาคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

3. ความยุติธรรมและสิทธิอย่างเท่าเทียม (Social Justice and Rights) สิทธิและสวัสดิการสำหรับกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มที่อ่อนแอ คุ้มครองและส่งเสริมแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

4. การส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) จัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก จัดการมลพิษสิ่งแวดล้อมข้ามแดน พัฒนาที่ยั่งยืนโดยศึกษา

สิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม (EST) ส่งเสริมคุณภาพการดำรงชีวิตในเมือง และประสานเรื่องนโยบายสิ่งแวดล้อม

5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building ASEAN Identity) ส่งเสริมการตระหนักรู้ในการเป็นประชาคมอาเซียน อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอาเซียน ส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน

6. การลดช่องว่างการพัฒนา(Narrowing the Development Gap) เสริมสร้างความร่วมมือเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างสมาชิกเก่า 6 ประเทศกับประเทศสมาชิกใหม่

2.2 การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ

รัฐบาลไทยได้ขับเคลื่อนโดยกำหนดนโยบายให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และแผนงบประมาณประจำปีและแผนระยะยาว ตามแนวทางในพิมพ์เขียวทั้งสามเสาหลัก เพื่อนำภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชนของสังคมไทยสู่กระบวนการขับเคลื่อน ในขณะเดียวกันคณะอนุกรรมการการศึกษาของรัฐสภาก็ได้ร่วมขับเคลื่อนเช่นเดียวกันทั้งภายในประเทศและระดับภูมิภาคเพื่อให้เกิดความเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเป็นรูปธรรม นับว่าทุกภาคส่วนได้ให้ความสำคัญและเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การเตรียมความพร้อมในภาคการศึกษาในระยะต้นๆ รัฐบาลมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบขับเคลื่อนประชาคมสังคมและวัฒนธรรมเป็นหลัก โดยมีสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นแกนนำ และมีองค์กรหลักทุกสังกัดร่วมกันขับเคลื่อน อาจกล่าวได้ว่ากระทรวงศึกษาธิการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ตามความเคลื่อนไหวหรือความคืบหน้าของแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ดังนี้ (ม.ป.ป. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 11 - 14)

ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2551-2553) นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การสร้างความรู้และความตระหนักเรื่องประชาคมอาเซียน มีเป้าหมายอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน แต่ละองค์กรหลักดำเนินงานอย่างอิสระตามภารกิจของตน เริ่มด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเรื่องประชาคมอาเซียน ซึ่งในระยะนั้น พิมพ์เขียวการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนยังไม่แล้วเสร็จ หรือแม้ในระยะหลังซึ่งแล้วเสร็จ แต่ยังไม่แพร่หลายนัก หน่วยงานต่างๆ ได้อาศัยการตีความจากกฎบัตรอาเซียนและการนำทางของกรมอาเซียน มาสร้างความรู้ความตระหนักให้แก่สถานศึกษา ครู นักเรียน

ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2554-2556) นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ขยายขอบข่ายและเพิ่มความชัดเจนในการขับเคลื่อน กระทรวงศึกษาธิการเป็นแกนนำประชุมระดมความคิดเห็นจากองค์กรหลักและหน่วยงานภายนอกที่จัดการศึกษา ซึ่งรวมถึงสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม มหาวิทยาลัย และสาธารณสุขด้วย และได้ร่วมกันกำหนดนโยบายสำหรับเตรียมความพร้อม (ASEAN Awareness) ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงเน้นเป้าหมายของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเป็นหลัก และให้แต่ละองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดแผนงานสำคัญ (Flagship project) ให้สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดดังต่อไปนี้

นโยบายที่ 1 เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนัก และเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

นโยบายที่ 2 พัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน ให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะ และความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม และการเพิ่มโอกาสในการหางานหาของประชาชน รวมทั้งการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

นโยบายที่ 3 พัฒนามาตรฐานการศึกษา เพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษา และครูอาจารย์ในอาเซียน การยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงด้านอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมทางอาชีพในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริม และเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

นโยบายที่ 4 เตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน เพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสิทธิภาพ ในสาขาวิชาวิชาชีพสำคัญต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

นโยบายที่ 5 พัฒนาเยาวชนเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับโครงการและภารกิจสำคัญที่องค์กรหลักภายใต้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการอยู่แล้ว เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาทุกระดับ ทั้งในระบบการศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมายเดียวกันคือ การพัฒนาศักยภาพคนไทยให้เข้าสู่การสร้างประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป) เร่งขยายการดำเนินงานเชิงกว้างและเชิงลึก รัฐบาลมอบหมายให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นแกนนำ มีกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่นพร้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ร่วมขับเคลื่อน เนื่องจากประเด็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นกุญแจสำคัญของการสร้างประชาคมอาเซียน ทั้งด้านการสร้างประชากรอาเซียนให้มีความเห็นอกเห็นใจ ความเข้าใจ ทำงานร่วมกัน และอยู่ร่วมกันอย่างแบ่งปัน และเอื้ออาทร คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่และสวัสดิการของประชาชนดีขึ้น เกิดความเป็นเอกภาพในหมู่ประชาชาติและประชาชนอาเซียน เชิดชูอัตลักษณ์ร่วมกัน ส่วนในด้านศักยภาพและคุณภาพของประชากรซึ่งจะส่งผลให้ประชาคมอาเซียนมีความเข้มแข็ง สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภูมิภาคในการยกระดับคุณภาพของประชาชนเพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งสองประเด็นนี้เป็นจุดเน้นสำคัญของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ที่ให้ความสำคัญแก่ประชาชน (People-Centered) อันจะเสริมส่งให้บรรลุตามวิสัยทัศน์อาเซียน (ASEAN Vision 2020)

ข้อ 1 และ 3 ดังที่กล่าวมา ในการนี้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหนึ่งในการขยายขอบข่ายการดำเนินงานอย่างครอบคลุมถึงส่วนที่เกี่ยวข้องตามพิมพ์เขียวในเสาหลักอีกสองเสา โดยกำหนดแผนงานสำคัญที่มุ่งสู่อาเซียนเช่นเดียวกับหลักการในระยะที่สอง และต่อยอดเพิ่มเติมด้วยนโยบาย "รวมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษา" ด้านการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

นโยบายที่ 1 ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน และให้มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในเชิงลึก ศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง พัฒนาเนื้อหาการเรียนด้านประวัติศาสตร์ ปฏิรูปหลักสูตรประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ความคิด ทัศนคติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และภาษาอย่างถูกต้อง เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างกัน เป็นการเตรียมคน ให้เรียนรู้และเข้าใจพหุวัฒนธรรม สร้างความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกัน และทำงานร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นการสร้างผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเหล่านี้ให้เกิดขึ้น

นโยบายที่ 2 ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียน และภาษาต่างประเทศอื่น ใช้กระแสนวัตกรรมตื่นตัวในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้คนไทยสนใจเรียนภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียนอื่นๆ เน้นส่งเสริมให้เรียนรู้เพื่อการสื่อสารและนำไปใช้จริง โดยเรียนตามความถนัดและความสนใจ ตามศักยภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนจำนวนหนึ่งที่เรียนรู้อย่างแตกฉานให้อยู่ในระดับผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาใดภาษาหนึ่ง สามารถสื่อสารเป็นล่ามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายที่ 3 ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงาน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องตามมาตรฐานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยต้องเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิอาเซียน เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานที่เกิดขึ้น รวมทั้ง การผลิตบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในอาเซียน และในภูมิภาคต่างๆ ของโลกด้วย

นโยบายที่ 4 พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในภูมิภาค ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพของไทยทั้งรัฐและเอกชน จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มจำนวนนักเรียน นักศึกษาจากต่างประเทศ รวมถึงประเทศในอาเซียน ให้มาศึกษาในไทยมากขึ้น พัฒนาระบบการถ่ายโอนหน่วยกิตระหว่างมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการเชิญบุคลากรทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ หรือส่งเสริมให้เปิดสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยต่างประเทศในไทยด้วย

นโยบายที่ 5 ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในภาคการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อรองรับการผลิตบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งในระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

2.3 แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติในการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน รวมทั้ง การส่งเสริม และสนับสนุนทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามเป้าหมาย โดยได้กำหนดเป็นหลักการและแนวทางในการบริหารสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. ม.ป.ป: 5-24)

ได้ให้แนวทางในการดำเนินงานในการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผล มีแนวทางการดำเนินงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการ และกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
 - 2) แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์
 - 3) ประชุม/อบรม/ชี้แจง/สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับ การดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้อุ้ประชาคมอาเซียนแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้เกี่ยวข้อง
 - 4) สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการดำเนินงาน
 - 5) พัฒนาสื่อสำหรับสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 6) เสริมสร้างความตระหนัก ความรู้ และความเข้าใจ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
 - 7) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประกวด การแข่งขัน การจัดกิจกรรม การแลกเปลี่ยนนักเรียน เป็นต้น
 - 8) ส่งเสริม สนับสนุนให้จัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น สมาคม/ชมรมครูอาเซียน
 - 9) กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
 - 10) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย
- ส่วนการบริหารของเขตพื้นที่การศึกษา มีแนวทางการดำเนินงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ดังนี้

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2) ประชุมคณะกรรมการ สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการดำเนินงานตลอดแนว พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม ปฏิทินการดำเนินงาน

3) ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น

4) วางแผนพัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้อง

5) จัดตั้งเครือข่ายในระดับเขตพื้นที่ มีผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้แทนหอการค้าจังหวัด ผู้แทนฝ่ายความมั่นคง ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

6) กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปีการศึกษา ในช่วงวันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคมของทุกปี) หรือช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวดแข่งขันอันแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

7) ส่งเสริม สนับสนุนให้จัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น สมาคม/ชมรมครูอาเซียน

8) กำหนดให้มีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบ และรายงานการดำเนินงาน

9) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย ส่วนแนวทางการบริหารของสถานศึกษา มีแนวทางการดำเนินงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ดังนี้

1) แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และผู้แทนจากหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

2) ประชุมคณะกรรมการ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการดำเนินงานตลอดแนว พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม/ปฏิทินการดำเนินงาน

3) ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น

4) วางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) จัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษามีผู้เกี่ยวข้อง เช่น นายอำเภอ ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนสำนักงานเทศบาล ผู้อำนวยการ / รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

6) กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวด แข่งขัน อันแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

7) กำหนดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาตามอย่างเป็นระบบ

8) สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมครูอาเซียนทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ

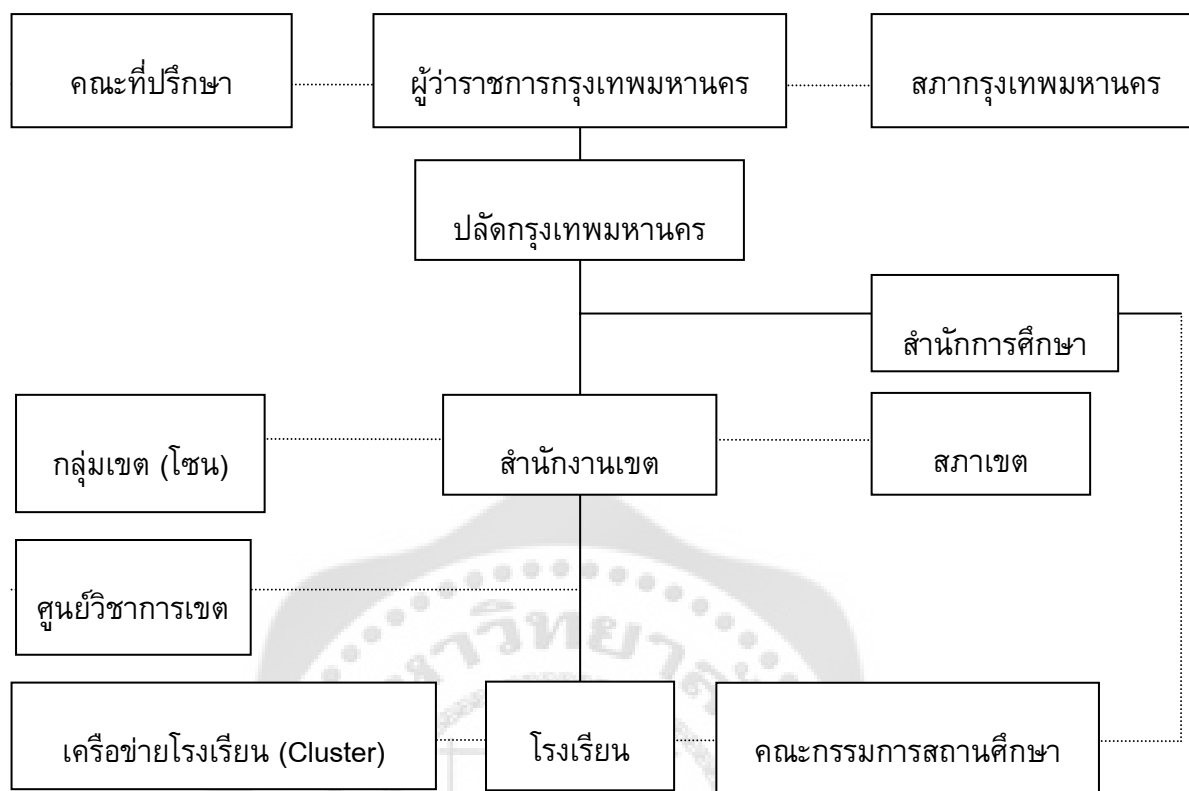
9) มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

3.บริบทของกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

3.1 การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นทั้งเมืองหลวงของประเทศไทย และเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีระเบียบการปกครองตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร รองรับโครงสร้างของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภากรุงเทพมหานคร และฝ่ายบริหาร ได้แก่ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชนมีหน้าที่จัดการบริหารสาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

โดยแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็นเขต และแต่ละเขตแบ่งออกเป็นแขวง การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร จัดในลักษณะของสายการบังคับบัญชาคือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และโรงเรียนตามลำดับ โดยสำนักการศึกษาเป็นฝ่ายอำนวยการหรือหน่วยงานที่ปรึกษาส่งเสริมสนับสนุนในระดับกรุงเทพมหานคร เป็นส่วนราชการที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับในระดับสำนักงานเขตซึ่งแสดงแผนภูมิได้ดัง

ภาพประกอบ 2 ระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ที่มา: สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.(2549).เอกสารสัมมนาบุคลากร
สถานศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. หน้า 7

จากภาพประกอบ 2 สามารถอธิบายได้ว่าโครงสร้างระบบบริหารการศึกษามีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้บริหารสูงสุดและเป็นฝ่ายการเมือง มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารกรุงเทพมหานครทุกด้าน เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานครในสายราชการประจำมีปลัดกรุงเทพมหานคร ดำรงตำแหน่งสูงสุดของข้าราชการประจำ มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและตามคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และกำกับ เร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกรุงเทพมหานคร รวมทั้ง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รองจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคณะที่ปรึกษา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานครปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษา กลุ่มเขต (โซน) สำนักงานเขต สภาเขตศูนย์วิชาการเขต เครือข่ายโรงเรียน (Cluster) โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขต มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินเกี่ยวกับการศึกษา และการอบรมดูแลโรงเรียน ประถมศึกษา มีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างกรุงเทพมหานครในสังกัด สำนักงานเขต รับผิดชอบการปฏิบัติราชการภายในเขต ส่วนราชการภายในสำนักงานเขตกำหนดให้มีฝ่ายการศึกษา เป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนการบริหารด้านการจัดการศึกษา และโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ถูกกำหนดให้เป็นส่วนราชการหนึ่งของสำนักงานเขต (สำนัก การศึกษากรุงเทพมหานคร. 2549: 2)

3.2 อำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา คือ การจัดการ ศึกษาให้แก่ประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ดูแล มาตรฐานกำกับติดตามดูแลสนับสนุนทรัพยากร ซึ่งกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการจัดการศึกษา หลายระดับและหลายรูปแบบ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา. 2551: 2) ดังนี้

1. การจัดในรูปศูนย์เลี้ยงดูเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักพัฒนาชุมชน ซึ่งดำเนินงานในลักษณะของการให้ความสนับสนุนชุมชนที่เปิดดำเนินการ และ สำนักอนามัย ซึ่งเปิดสถานเลี้ยงเด็กกลางวันและให้การสนับสนุนบ้านเลี้ยงเด็ก
2. การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษาและสำนักงานเขต
3. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยแพทยศาสตร์และวิทยาลัย พยาบาลเพื่อการรณย์ในความรับผิดชอบของสำนักงานการแพทย์
4. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ การฝึกการอบรมอาชีพระยะสั้น ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร และจัดให้แก่กลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความ รับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน

3.3 แนวทางการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาเป็นไปตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ในมาตรา 89 (21) มีภารกิจสำคัญใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน ให้แก่เด็กและเยาวชนของกรุงเทพมหานคร โดยมี โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 438 โรงเรียน กระจายในพื้นที่ 50 สำนักงานเขต มีนักเรียน 306,036 คน แบ่งเป็นระดับอนุบาลศึกษา จำนวน 53,061 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 216,7702 คน มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 33,213 คน และมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 2,992 คน ครูจำนวน 14,424 คน โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 432 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 108 โรงเรียน และระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย จำนวน 9 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) จำนวน 108 โรงเรียน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2557: 2)

วิสัยทัศน์

“สำนักงานการศึกษาเป็นองค์กรหลักของกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้เป็นกลุ่มผู้นำในประชาคมอาเซียน”

พันธกิจ

1) เป็นองค์กรที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
มีคุณภาพ มีคุณธรรม และความโปร่งใส เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ในเวที
ระดับชาติ และระดับภูมิภาคอาเซียน

2) พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านคุณวุฒิ คุณธรรม
ความรู้ และทักษะในการบริหาร การจัดการความรู้ โดยเน้นความเป็นเอกภาพด้านนโยบายและ
ความหลากหลายในการปฏิบัติ

3) จัดการศึกษาโดยให้สังคมมีส่วนร่วม ทั้งของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กร
เอกชนอื่นๆ

4) กำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ

เป้าหมาย

1) จัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

2) จัดบริการการศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นกลุ่มผู้นำในประชาคมอาเซียน

3) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถและทักษะในการ
ปฏิบัติงานด้านการศึกษา

ภารกิจสำคัญในปีพ.ศ. 2557

1) ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็น
เลิศ มีคุณภาพ มีคุณธรรม และความโปร่งใส เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้
ในเวทีระดับชาติ และระดับภูมิภาคอาเซียน

2) พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านคุณวุฒิ คุณธรรม
ความรู้ และทักษะในการบริหาร การจัดการความรู้ โดยเน้นความเป็นเอกภาพด้านนโยบายและ
ความหลากหลายในการปฏิบัติ

3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนของสังคม

4) กำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ

5) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหาร
และการจัดการเรียนรู้

3.4 แนวทางการจัดการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียนของกรุงเทพมหานคร

ระดับกรุงเทพมหานคร

1. ประกาศนโยบายในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
2. สนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินงานจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
3. สร้างเครือข่ายทางการศึกษาระหว่างประเทศในประชาคมอาเซียน

ระดับสำนักการศึกษา

1. จัดประชุม สัมมนาสร้างความรู้ ความเข้าใจ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ศึกษา นิเทศก. และผู้เกี่ยวข้อง ในการนำนโยบายการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
 2. จัดทำเอกสารและ CD ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เพื่อให้โรงเรียนนำไป บูรณาการกับหลักสูตรประชาคมอาเซียนสู่การปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด
 3. จัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงาน การจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนระดับ โรงเรียน
 4. พัฒนาศักยภาพครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร (ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาอาหรับ ภาษาญี่ปุ่น)
 5. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการบริหาร และการจัดการเรียนรู้
 6. เร่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาศักยภาพให้มีความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนได้ และนำไปสู่การประยุกต์ใช้อย่าง มีประสิทธิภาพ
 7. แสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านบริหารจัดการ การบริการ และการผลิตสู่การประกอบอาชีพ
 8. สร้างเครือข่ายทางการศึกษาระหว่างประเทศในประชาคมอาเซียน เช่น จัดโครงการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมระหว่างประเทศในอาเซียน การแลกเปลี่ยนครูผู้สอน เป็นต้น
 9. จัดหาหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน โดยจัดสรรให้แก่โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครทุกแห่ง
 10. นิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
- #### ระดับโรงเรียน
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อ เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา
 - 1.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน
 2. การจัดการเรียนรู้
 - 2.1 จัดทำสาระรายวิชาเพิ่มเติม

2.2 บูรณาการสาระรายวิชาเพิ่มเติม สู่ทุกกลุ่มสาระในทุกระดับชั้น

2.3 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น

การจัดค่ายนักเรียนสู่อาเซียน การจัดตั้งชุมนุม ชมรม กิจกรรมแรลลี่อาเซียน การจัดทำโครงการ (มัลติเทค) การประกวดแข่งขันความสามารถทางภาษาและวัฒนธรรม

3. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

3.1 พัฒนาศักยภาพการใช้ภาษาอังกฤษของครูและนักเรียน

3.2 จัดทำป้ายนิเทศ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

3.3 จัดกิจกรรม ASEAN WEEK ในลักษณะของนิทรรศการ

การแสดง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศในอาเซียน หมุนเวียนให้ครบทุกประเทศ

3.4 จัดบรรยายภาคในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยให้ทุกกลุ่มสาระ และทุกระดับชั้นได้มีส่วนร่วม

4. การนิเทศภายใน

4.1 กำหนดให้มีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่าง

เป็นระบบ

4.2 จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงาน และเผยแพร่ในรูปแบบ

ที่หลากหลาย

4. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

4.1. ด้านการสร้างตระหนักรู้

4.1.1 ความหมายของการสร้างตระหนักรู้

สตูดิโองามภรณ์ (2542: 52-53) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึก ความคิดเห็น ความสำนึก เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจ และประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับตนเองได้โดยอาศัยระยะเวลา เหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักรู้

อนุวัฒน์ รมโพธิ์ทอง (2544: 46) ได้สรุปความหมายของความตระหนักรู้ว่าเป็นลักษณะการรับรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความสำนึก การประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับตนเอง โดยอาศัยระยะเวลา เหตุการณ์ ประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อมแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักรู้

ไพรัช วงศ์ยุทธไกร (2545: 21) ได้กล่าวสรุปว่า ความตระหนักรู้ เป็นความรู้สึกนึกคิดซึ่งบุคคลเคยมีความรู้ หรือเคยมีความรู้มาก่อน ความรู้สึกหรือความตั้งใจ เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นจึงเกิดความความสำนึกขึ้นหรือเกิดความตระหนักรู้ขึ้น ความตระหนักรู้มีความหมายเหมือนกับความสำนึกเป็นสภาวะทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่างๆ อันเกิดจาก

การรับรู้และความสำนึก ซึ่งเป็นสภาวะที่บุคคลได้รับรู้ และให้รับประสบการณ์ต่าง ๆ มาแล้ว ความตระหนักจึงเป็นเรื่องของการตื่นตัวทางจิตใจต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้นๆ

มยุรี บุญเยี่ยม (2545: 60) กล่าวว่า iva ความเป็นความตระหนัก หมายถึง การที่บุคคลแสดงถึงการรับรู้การคิดได้ และแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบเมื่อเผชิญกับปัญหา เหตุการณ์หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

สมพร รัตนละออ (2548: 11) ความตระหนัก หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่อสิ่งสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์หนึ่ง โดยมีสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนัก

ชวนพิศ ชุมคงและศิริรัตน์ สินประจักษ์ผล (2552: 47) กล่าวว่า ความเป็นความตระหนัก หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงถึงการรับรู้ การมองเห็นความสำคัญ การยอมรับหรือการเข้าใจในคุณค่าและมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

ทองพิมพ์ นารถโคษา (2552: 61) ได้สรุปว่า ความเป็นความตระหนักเป็นความรู้สึกถึงการรับรู้ การเข้าใจ การคิดได้และการแสดงออกถึงความมุ่งมั่น และความต้องการแก้ไขเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ด้านใดด้านหนึ่ง อันประกอบด้วยความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์ หรือสภาวะการณ์แวดล้อมต่างๆ ที่มากระทบต่อบุคคลนั้น ในส่วนของสภาวะความรู้หรือความรู้สึก โดยแสดงออกทางจิตใจโดยการประเมินค่า ตามการรับรู้ที่บุคคลหนึ่งจะมีเรื่องราวนั้นได้มากน้อยเพียงใด

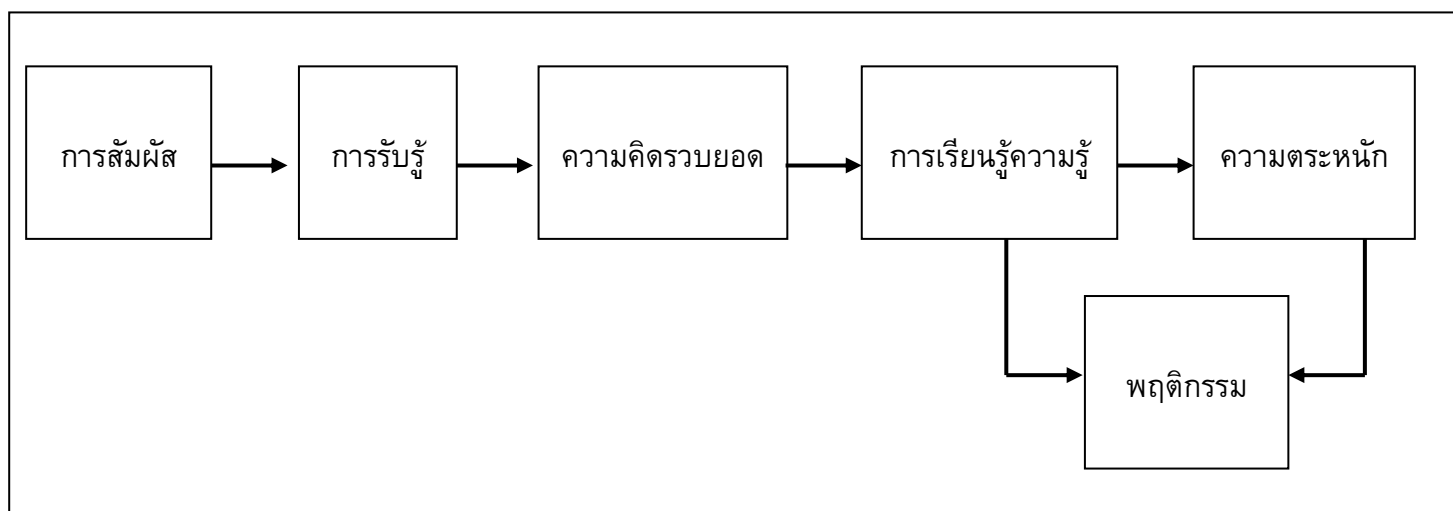
ภัทรรัตน์ แสงเดือน (2553: 61) ได้สรุปว่าความตระหนักหมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกที่เกิดจากความสำนึกของบุคคล เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิตใจที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่างๆ สามารถประเมินค่าความสำคัญในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ได้ ซึ่งประสบการณ์ สภาวะแวดล้อม ถือเป็นสิ่งเร้าภายนอกที่จะทำให้บุคคลเกิดความตระหนัก

กูด (Good. 1973: 54) ได้ให้ความหมายของคำว่าตระหนัก (Awareness) ไว้ว่า หมายถึงความรู้สึกที่แสดงถึงการรับรู้ของบุคคล หรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

อาจพอสรุปได้ว่า ความเป็นความตระหนัก หมายถึง ลักษณะการแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งอาจเป็นสิ่งเร้าจากภายนอกที่เกิดขึ้น โดยเป็นสภาวะที่บุคคลได้การแสดงออกได้ถึงการรับรู้ เรียนรู้ และเล็งเห็นถึงความสำคัญ ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน อันเป็นปัจจัยสำคัญจากความตระหนัก

4.1.2. ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก

การเกิดความตระหนักเป็นกระบวนการอันเป็นผลมาจากกระบวนการทางปัญญา (cognitive process) กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือรับสัมผัสจากสิ่งเร้าแล้ว จะเกิดความรู้ เมื่อรับรู้ขั้นต่อไปจะเกิดความเข้าใจในสิ่งเร้านั้น คือเกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้ คือ มีความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักต่างก็จะนำไปสู่การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้นๆ (Good. 1973: 54) ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 แสดงขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก

ที่มา: Good (1973: 54)

ทิสนา แคมมณี (2546: 125) ได้กล่าวว่ากระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้ผู้เรียนให้ความสนใจ เอาใจใส่ รับรู้ เห็นคุณค่าในปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ขั้นตอนการดำเนินการมีดังนี้

1. สังเกต ให้ข้อมูลที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า
2. วิจัยให้ตัวอย่าง สถานการณ์ ประสบการณ์ตรง เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์หาสาเหตุและผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
3. สรุปให้อภิปรายหาข้อมูลหรือหลักฐานมาสนับสนุนคุณค่าของสิ่งที่จะต้องตระหนักและวางเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องนั้น

4.1.3 องค์ประกอบของความตระหนัก

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2536: 22-23) กล่าวถึง องค์ประกอบของความตระหนักว่ามี 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจ จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนามากขึ้นตามลำดับ
2. อารมณ์ ความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนัก ชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่างๆ

3. พฤติกรรมเป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้าหรือ แนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 142) ได้กล่าวถึง ความตระหนักโดยใช้พฤติกรรม ทางด้านจิตพิสัยเป็นสิ่งที่แสดงถึงความตระหนัก สรุปได้ ดังนี้

1. การรับรู้ เป็นขั้นตอนของการทำความรู้จักและเข้าใจในสิ่งเร้า หรือ ปรากฏการณ์นั้นๆ ได้แก่

1.1 การรู้จักสิ่งเร้า

1.2 ความเต็มใจที่จะรับสิ่งเร้านั้น

2. คัดเลือกความสนใจที่มีต่อสิ่งเร้านั้น

3. การตอบสนองเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพอใจหรือซาบซึ้งในสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์นั้นๆ ได้แก่

3.1 การยินยอมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น

3.2 มีความตั้งใจที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น

3.3 มีความพอใจที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น

4. การเห็นคุณค่าเป็นการสำนึกในคุณค่า มีความเชื่อและทัศนคติที่ดีทั้งต่อสิ่งเร้า หรือปรากฏการณ์นั้นๆ ซึ่งจะเป็นค่านิยมของสังคม จนสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณค่าในสิ่งต่างๆ ได้คือ

4.1 การยอมรับในคุณค่า

4.2 เกิดความนิยมในคุณค่า

4.3 การยึดถือผูกพันในคุณค่า

5. การจัดระบบคุณค่า คือ การจัดระบบค่านิยมเป็นระบบและหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าเหล่านั้น ได้แก่

5.1 มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคุณค่า

5.2 การสร้างลักษณะนิสัย

6. การนำเอาคุณค่ามาสร้างเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว ได้แก่ การเอาคุณค่าต่างๆ มาสร้างเป็นคุณลักษณะของแต่ละคน ซึ่งจะกลายเป็นบุคลิกภาพหรือเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น ได้แก่

6.1 การสรุประบบคุณค่า

6.2 การสร้างลักษณะนิสัย

4.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความตระหนัก

สฤติ วงษ์สุวรรณ (2525: 79-105) ปัจจัยหรือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ๆ คือ

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ลักษณะของสิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจที่จะรับรู้อันจะนำไปสู่ความตระหนักต่อไป

2. ปัจจัยภายใน ได้แก่ ลักษณะของบุคคล ซึ่งบุคคลจะเกิดความตระหนักต่อปรากฏการณ์ได้อย่างใดอย่างหนึ่งมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ด้าน

2.1) ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ สมรรถภาพของอวัยวะสัมผัส หู ตา จมูก ปาก

2.2) ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความรู้เดิม การสังเกต พิจารณา ความสนใจ และความพร้อมที่จะรับรู้ การเห็นคุณค่า เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ จะมีอิทธิพลทำให้เกิดความตระหนักแตกต่างกัน

ประสาธ อิศรปรีดา (2533:117) กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งที่เกิดจากข้อเท็จจริง ประสบการณ์ การสัมผัส และการใช้ความคิดไตร่ตรองหาเหตุผล แต่ความตระหนักเป็นเรื่องของการได้สัมผัสสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อม การใช้จิตไตร่ตรองแล้วจึงเกิดสำนึกต่อปรากฏการณ์หรือสถานการณ์นั้นๆ ความตระหนักจะไม่เกี่ยวข้องกับความรู้ เพียงแต่รู้สึกว่ามีอยู่จำแนกและรับรู้ลักษณะของสิ่งนั้นๆ เป็นสิ่งเร้าว่ามีลักษณะอย่างไร หรืออาจกล่าวโดยสรุปว่าความรู้หรือการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความตระหนัก

ทงศ์ศักดิ์ ประสบกิตติคุณ (2535: 22-23) กล่าวว่า เนื่องจากความตระหนักของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับความรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้จึงมีผลต่อความตระหนักด้วยเช่นกัน ได้แก่

1. ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้
2. ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม ถ้าบุคคลใดที่มีความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมนั้น ก็จะทำให้บุคคลนั้นไม่ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้น
3. ความใส่ใจและการเห็นคุณค่า ถ้ามนุษย์มีความใส่ใจเรื่องใดมาก ก็จะมีความตระหนักในเรื่องนั้นมาก
4. ลักษณะและรูปแบบของสิ่งเร้านั้นสามารถทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสนใจ ย่อมทำให้ผู้พบเห็นเกิดการรับรู้และความตระหนักยิ่งขึ้น
5. ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ ถ้ามนุษย์ได้รับการรับรู้บ่อยครั้งเท่าใด หรือนานเท่าไรก็ยิ่งทำให้มีโอกาสเกิดความตระหนักได้มากขึ้นเท่านั้น

4.1.5 การวัดความตระหนัก

ชวาล แพรรีตนกุล (2526: 201) กล่าวว่า ความตระหนัก (Awareness) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการรู้สึกว่ามีสิ่งนั้นอยู่ (Conscious of Something) จำแนกและรับรู้ (Recognitive) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ละเอียดอ่อนเกี่ยวกับด้านความรู้สึกและอารมณ์ ดังนั้นการที่จะทำการวัดและประเมินจึงต้องมีหลักการและวิธีการ ตลอดจนเทคนิคเฉพาะจึงจะวัดความรู้สึกและอารมณ์ดังกล่าวออกมาให้เที่ยงตรงและเชื่อมั่นได้ เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึกและอารมณ์นั้นมีหลายประเภทด้วยกันซึ่งจะได้นำมากล่าวได้ดังนี้ คือ

1. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) อาจเป็นการสัมภาษณ์ชนิดที่โครงสร้างแน่นอน(Structured Item) โดยสร้างคำถามและมีคำตอบให้เลือกเหมือนกัน แบบสอบถามชนิดเลือกตอบและคำถามจะต้องตั้งไว้ก่อน โดยเรียงลำดับก่อนหลังไว้อย่างดี หรืออาจเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง(Unstructured Item) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีไว้แต่หัวข้อใหญ่ๆ ให้ผู้ตอบมีเสรีภาพในการตอบมากๆ และคำถามก็เป็นไปตามโอกาสอำนวยในขณะที่สนทนากัน

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามอาจเป็นชนิดเปิดหรือปิด หรือแบบผสมระหว่างเปิดกับปิดก็ได้

3. แบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นเครื่องมือวัดชนิดที่ให้ตรวจสอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย มีหรือไม่มี สิ่งที่กำหนดตามรายการอาจอยู่ในรูปของการทำเครื่องหมายตอบ หรือเลือกว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ ก็ได้

4. มาตรวัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) เครื่องมือชนิดนี้เหมาะสำหรับวัดอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการทราบความเข้ม (Intensity) ว่ามีมากน้อยเพียงใดในเรื่องนี้

5. การใช้ความหมายภาษา (Semantic Differential Technique) เทคนิคการวัดโดยใช้ความหมายของภาษาของชาลส์ ออสกู๊ด เป็นเครื่องมือที่วัดได้ครอบคลุมมากชนิดหนึ่ง เครื่องมือวัดชนิดนี้จะประกอบด้วย “เรื่อง” ซึ่งถือเป็น “สิ่งกับ” และจะมีคำคุณศัพท์ที่ตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ ประกอบสัปดาห์นั้นหลายๆ คู่ แต่ละคู่จะมี 2 ขั้ว ช่วงห่างระหว่าง 2 ขั้วนี้บ่งด้วยตัวเลข ถ้าใกล้ข้างใดมากก็จะมีลักษณะตามคำคุณศัพท์ของขั้วนั้นมาก

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2540: 10) ได้กล่าวว่าความรู้ตัวหรือความตระหนักเป็นความรู้สึกไวต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าบางอย่างซึ่งแสดงออกมาถึงความตั้งใจหรือความสนใจ ดังนั้นการจะจัดการและประเมินจึงต้องมีหลักเกณฑ์ เทคนิค โดยอาจกระทำด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น และกาย ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเฝ้าดูการกระทำของเขา ซึ่งแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ และในการทำกิจกรรมต่างๆ

2. การสัมภาษณ์ (Interviewing) เป็นวิธีการสองทาง (Two-way Method) มีการสนทนากันระหว่างผู้มีข้อมูลกับผู้ต้องการทราบข้อมูล เป็นการถามตอบกันตรงๆ หากมีข้อสงสัยหรือคำถามใดไม่เข้าใจหรือเข้าใจไม่ชัดเจนก็ถามซ้ำ และทำความเข้าใจชัดเจนได้ทันที เป็นการสร้างความมั่นใจให้ทั้งผู้ตอบและผู้ทำวิจัย

3. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามเป็นชุดของคำถามที่จัดเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบและเป็นระบบสำหรับส่งให้กลุ่มตัวอย่างอ่าน และตอบคำถามด้วยตนเอง แบบสอบถามส่วนมากจะเกี่ยวกับข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นของผู้ตอบ ซึ่งคำถามอาจเป็นคำถามชนิดปลายเปิดหรือปลายปิดก็ได้ หรืออาจจะผสมกันทั้งสองแบบ

พอสรุปได้ว่า การวัดความตระหนัก หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรม ที่แสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ดังนั้น ในการวัดประเมินผล จึงต้องใช้วิธีการอันหลากหลาย โดยมีแนวทางการดำเนินงานวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจพอสรุปได้ว่า การสร้างความตระหนักเป็น กระบวนการในการดำเนินงานของโรงเรียนโดยการส่งเสริมและสนับสนุนทั้งในด้านความรู้และความ เข้าใจ อันจะนำไปสู่การรับรู้และการเรียนรู้ต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมต่างๆ ของโรงเรียน

4.2 ด้านการจัดการเรียนรู้

4.2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียน กระทำ เพื่อค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองภายใต้การชี้แนะและกำกับดูแลของครูผู้สอน (เริงชัย จงพิพัฒน์สุข. 2542: 12) โดยการจัดมวลประสบการณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย คำนี้ถึงประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน และตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่าง บุคคลโดยผู้เรียนมีโอกาสเลือกกิจกรรม และได้ลงมือปฏิบัติจริง สรุปเป็นความรู้ใหม่ และเกิดความ ภาคภูมิใจต่อความสำเร็จของตน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดสถานการณ์แหล่งความรู้ และสื่อที่ เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (จรรยาธิปไตย. 2552: 26-27) ซึ่งเป็นการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และฝึกฝนให้ใช้ กระบวนการอย่างชำนาญ เป็นการเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (ไสว พักขาว. 2542: 7) และมุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม การฝึกทักษะ กระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงาน ที่สำคัญการสรุปความรู้ด้วยตนเอง และการได้นำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ (วัฒนาพร ระเบียบทุกซ์. 2542: 11) รวมทั้ง การมุ่งเน้นที่ตัว ผู้เรียนได้ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ในกิจกรรมที่ใกล้กับสภาพจริงมากที่สุด และเชื่อมโยง ประสบการณ์เดิม นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือความเข้าใจในเรื่องที่เรียนด้วยตนเอง โดย คำนี้ถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจและความสุขของผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้สอนจะต้องเป็น ผู้จัดการระดับประคอง ช่วยเหลือให้กำลังใจ และสรรหาสิ่งแวดล้อมกับสื่อต่างๆ ที่ช่วยให้เกิดการ เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมมากที่สุด (กิงฟ้า สินธุวงษ์. 2544: 41) ซึ่งการสอนที่จัด เนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ได้ด้วยตนเอง และเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีหาความรู้ (Learn How to Learn) ซึ่งมีคุณค่ามากกว่า การเรียนตัวความรู้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2544: 80) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางเป็นกระบวนการเรียนที่ผู้สอนได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียน ตามความ แตกต่างระหว่างบุคคลความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนโดยบูรณาการ คุณธรรม ค่านิยมอันพึง

ประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการกระบวนการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด โดยที่มีครูเป็นผู้คอยเสริมแรงให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียน และเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (สุดสงวน ลาภอาษา. 2549: 13)

อาจพอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนได้มีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองด้วยความคิดค้น สร้างและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติจริง การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม การฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงาน และการสรุปความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้ง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ โดยการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมมากที่สุด

4.2.2 หลักการของการจัดการเรียนรู้

หลักการของการจัดการเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองมากที่สุดโดยครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาได้อย่างเหมาะสม คอยให้ความช่วยเหลือนักเรียนในขณะทำกิจกรรม (จริยา ฉายศรี. 2550: 15) โดยการเรียนรู้จะขึ้นกับผู้เรียนอย่างคงทนมากน้อยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ที่สำคัญคือ การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสำคัญ ผู้เรียนจะเรียนรู้ตามจุดประสงค์แตกต่างกันเข้มข้นคงทนมากบ้าง น้อยบ้าง ซึ่งจากการสังเกตและคำบอกเล่าของครูและนักเรียนพบว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อได้ลงมือทำมีส่วนร่วมเป็นผู้เรียนและผู้สร้างความรู้ได้เรียนรู้วิธีเรียน มีการจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศสนุกสนานตื่นเต้น มีชีวิตชีวา มีความหมายต่อผู้เรียนสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียนมีประโยชน์ มีโอกาสนำไปใช้บ่อยๆ ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหา ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขผู้เรียนเต็มใจเรียนได้รับความรู้ก้าวหน้าความสำเร็จของตนเองและมีความสุข จากข้อสังเกตดังกล่าวน่าจะถือเป็นหลักในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่โรงเรียนควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งโรงเรียน มีข้อสงสัยหลายประการว่าจะจัดการเรียนการสอนอย่างไรจึงจะถูกต้องตามหลัก และวิธีการที่จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรจะทำอะไร เช่น ยึดผู้เรียนเป็นกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ ยึดการค้นพบด้วยตนเอง เน้นกระบวนการและผลงาน หรือนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน บางทีการมองที่บทบาทของครูและผู้เรียนน่าจะกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนได้ เช่น รูปแบบแรกครูเป็นผู้จัดเตรียมทุกอย่าง ส่วนผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มหรือจับคู่เรียน รูปแบบที่สองครูเป็นผู้มอบหมายงานและกำกับติดตามดูแลให้ผู้เรียนสร้างความรู้หรือวางแผนและทำงานเอง โดยใช้ความรู้ประสบการณ์และความชำนาญพิเศษของผู้เรียนและรูปแบบสุดท้ายผู้เรียนเป็นอิสระในชั้นเรียน โดยสามารถเลือกศึกษาด้วยตนเองจากสื่อสำเร็จรูป ศูนย์กลางการเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอื่นๆ หลักการ และวิธีดังกล่าวจะช่วยลดข้อสงสัยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมือนความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (ทิศนา ชัมมณี. 2542: 8) นอกจากนี้ กระบวน

ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาจมีความหมายที่แตกต่างกันไปตามที่นักการศึกษาเห็นว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรเน้น เช่น เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย เป็นต้น โดยหลักการแล้วแนวคิดนี้มาจาก แนวคิดทางการศึกษาของ Dewey ซึ่งเป็นต้นคิดในเรื่องของ “การเรียนรู้โดยการกระทำ” การจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัตินี้เป็นการเปลี่ยนบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็น “ผู้รับ” มาเป็น “ผู้เรียน” และเปลี่ยนบทบาทครูจาก “ผู้สอน” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” ให้ผู้เรียนซึ่งการเปลี่ยนแปลงบทบาทนี้ เป็นการเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้ว่าอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ดังนั้นผู้เรียนจึงกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เพราะบทบาทในการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ต่อมาได้มีผู้พัฒนาแนวคิดใหม่ๆ ขึ้นจำนวนมาก ซึ่งล้วนแต่สนับสนุนแนวคิดพื้นฐานของ Dewey ทั้งสิ้น เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด แนวคิดใหม่ๆ เหล่านี้ต่างช่วยส่งเสริมแนวคิดหลักของ Dewey ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น (วีระเดช เชื้อนาม. 2545: 3)

อาจพอสรุปได้ว่า หลักการของการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่พัฒนาผู้เรียนได้ทุกคน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา และเป็นไปต่อเนื่องตลอดชีวิต และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้

ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินงานไปได้ทั้งระบบด้วยดีภายในสถานศึกษาในทุกๆ ด้านนั้น การจัดการเรียนรู้ถือเป็นงานหลักเป็นงานที่จะส่งผลโดยตรงให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งควรมีการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแผนยุทธศาสตร์อาเซียนของชาติ กระทรวงศึกษาธิการและเป้าหมายของการเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการทุกกิจกรรมทั้งระบบโรงเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน กิจกรรมทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน รวมทั้ง ต้องเป็นหลักสูตรที่ยึดผลการเรียนรู้เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเป็นกิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียนและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554. ค: 22) รวมทั้ง ได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวทางการดำเนินงานในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการ และกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์
3. ประชุม/อบรม/ชี้แจง/สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับ การดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้อุทิศประชาคมอาเซียนแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้เกี่ยวข้อง
4. สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในการดำเนินงาน
5. พัฒนาสื่อสำหรับสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อุทิศประชาคมอาเซียน
6. เสริมสร้างความตระหนัก ความรู้ และความเข้าใจ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประกวด การแข่งขัน การจัดกิจกรรม การแลกเปลี่ยนนักเรียน เป็นต้น
8. ส่งเสริม สนับสนุนให้จัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น สมาคม/ชมรมครูอาเซียน
9. กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
10. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

เขตพื้นที่การศึกษา มีแนวทางการดำเนินงานในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ประชุมคณะกรรมการ สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการดำเนินงานตลอดแนว พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม ปฏิทินดำเนินงาน
3. ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น
4. วางแผนพัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้อง
5. จัดตั้งเครือข่ายในระดับเขตพื้นที่ มีผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้แทนหอการค้าจังหวัด ผู้แทนฝ่ายความมั่นคง ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

6. กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปีการศึกษา ในช่วงวันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคมของทุกปี) หรือช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวด แข่งขัน อันแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

7. ส่งเสริม สนับสนุนให้จัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น สมาคม / ชมรมครูอาเซียน

8. กำหนดให้มีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบ และรายงานการดำเนินงาน

9. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย สถานศึกษา มีแนวทางการดำเนินงานในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และผู้แทนจากหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

2. ประชุมคณะกรรมการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก ในการดำเนินงานตลอดแนว พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม/ปฏิทินการดำเนินงาน

3. ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น

4. วางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. จัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษามีผู้เกี่ยวข้อง เช่น นายอำเภอ ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนสำนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

6. กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวด แข่งขัน อันแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

7. กำหนดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาตามอย่างเป็นระบบ

8. สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมครูอาเซียนทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ

9. มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปแนวทางการจัดการเรียนรู้ได้ว่า เป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยใช้กระบวนการต่างๆ ที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้

โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ มีคุณธรรม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมมากที่สุด

4.3 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4.3.1 ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Curriculum activities) iva เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษา ร่วมกันจัดขึ้น นอกเหนือจากการเรียนในเวลาปกติเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถของ แต่ละบุคคล โดยสถานศึกษามีความคาดหวังที่จะให้ผู้เรียนฝึกประสบการณ์และประสบการณ์ใน รูปแบบของการปฏิบัติจริง ซึ่งจะทำให้มีความรอบรู้ รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี ดังนั้น กิจกรรมเสริม หลักสูตร จึงมีคำที่ใช้เรียกและมีความคล้ายกัน เช่น กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมร่วมหลักสูตร กิจกรรมนอกหลักสูตร กิจกรรมนอกชั้นเรียน กิจกรรมโรงเรียน กิจกรรมพิเศษ กิจกรรมนอก ห้องเรียนกิจกรรมครู และนักเรียน กิจกรรมพัฒนา กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (สุพิน บุญชูวงศ์. 2542: 2) และยังเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า กิจกรรมนักเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ ของนักเรียนให้กว้างขวางมากขึ้น และดำเนินการโดยนักเรียน โดยสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ นักเรียนเลือกกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลโดยไม่มีคะแนนที่จะทำให้สอบ ได้หรือสอบตก(สุมนา ระบอบ. 2540: 4) รวมทั้ง กิจกรรมนักเรียนยังเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ด้วยความร่วมมือของครูและนักเรียนเพื่อสนองความต้องการและความสนใจ อันเป็นแนวทาง เสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของนักเรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียน แต่อาจจะช่วยส่งเสริมกิจกรรมใน ห้องเรียนให้มีประโยชน์และคุณค่ามากยิ่งขึ้น ส่วนมากมักจะจัดนอกเวลาเรียนมีบรรยากาศเป็น กันเองและมีครูที่ปรึกษาปฏิบัติงานร่วมกันด้วย(สมศักดิ์ คงเที่ยง. 2545: 225) นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ ความหมายในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกันอีก ได้แก่

Good (1945: 7) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง โปรแกรม และการจัด ดำเนินงาน ซึ่งนักเรียน องค์การนักศึกษานอกสถาบันการศึกษาจัดทำขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ สร้างความ สนุกสนานเพิ่มพูนความรู้ ส่งเสริมความถนัด และความสนใจ ไม่มีหน่วยกิตทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบัน

บุญรื่น ปานประสงค์ (2543: 6) กล่าวว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่ นักเรียนและโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมความรู้ ความถนัด ความสนใจ นอกเหนือจากหลักสูตรปกติ โดยไม่มีการให้หน่วยกิตทางวิชาการ

นายประเสริฐ เทียบกลาง (2547: 37) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรจัดขึ้นเพื่อ สนับสนุน ส่งเสริม ให้ผู้เรียน มีทักษะประสบการณ์ มีเจตคติที่ดีในวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม และ เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้น

นั้นเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอนรวมถึงกิจกรรมที่ครู อาจารย์และนักเรียน นักศึกษา ร่วมกันจัดขึ้นเพื่อทำให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างกันและกัน ในทุกกิจกรรม

อาจพอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานของ โรงเรียน โดยได้มีการจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกเหนือจากกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งมีประโยชน์และมีคุณค่าในการ เสริมสร้างความรู้ ความถนัด และความสนใจให้แก่ผู้เรียน

4.3.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การส่งเสริมและ สนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงออกความถนัด ความสนใจ ความสามารถพิเศษ ทักษะในการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (พิทยาพร ราชเดิม. 2554: 27) และเสริมสร้าง เสริมความรู้ และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่างๆ เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ และมีความสามัคคี มีระเบียบวินัย มีความคิดสร้างสรรค์ และ โดยเฉพาะมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใส ในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2534: 4) ซึ่งได้มีผู้ที่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งเหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

ผกา บุญเรือง (2526: 14–15) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางจิตวิทยาของเด็ก คือ ความต้องการเป็นที่ยอมรับ ของบุคคลในวัยเดียวกัน ความต้องการที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่ม ความต้องการความสำเร็จต้องการ การยกย่องชมเชย ต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ ต้องการอยู่ใน สภาพแวดล้อมที่อบอุ่น มีความเป็นมิตรและเข้าใจกัน และต้องการทดแทนบางสิ่ง บางอย่างที่ตัวเองขาด
2. เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตย เพราะกิจกรรม นักเรียนจะสอนความร่วมมือทางสังคมให้รู้จักเคารพกฎหมายและคำสั่ง เพื่อก่อให้เกิดวินัยที่ดี มีความยอมรับนับถือความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกให้รู้จักรับผิดชอบ รู้หน้าที่และฝึก ความเป็นผู้นำและ ผู้ตามที่ดีเพราะได้ทำงานเป็นกลุ่ม
3. เพื่อเสริมสร้างการรู้จักนำตนเอง และบังคับตนเองได้ ช่วยให้นักเรียนปรับตัว เอง ให้เข้ากับสภาพชีวิตด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง รู้หน้าที่และรับผิดชอบตัวเองได้ ซึ่งต้องการการ ฝึกและคำแนะนำที่ถูกต้อง
4. เพื่อสำรวจพัฒนาความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล เป็นการเปิดโอกาส ให้เด็กได้ใช้ศักยภาพในตัวเองอย่างเต็มที่ทั้งในด้านความคิดริเริ่มและความคิด สร้างสรรค์โดยการ ลองเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่ตัวเองชอบ
5. เพื่อให้เด็กสนใจกับกิจการของโรงเรียนให้มากขึ้น อันจะเป็นโอกาสให้นักเรียน ได้สร้างเกียรติ และความเจริญรุ่งเรืองให้แก่สถานศึกษา

6. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งเพื่อตนเองและส่วนรวม ซึ่งจะช่วยในการลดปัญหาด้านความประพฤติให้น้อยลง

7. เพื่อจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับวิชาที่เรียนในหลักสูตร เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรให้มีผลดียิ่งขึ้น

8. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูอาจารย์กับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบ และรู้จักเคารพบุคคลอื่น

9. เพื่อให้นักเรียนมีความสมบูรณ์ทั้งกาย และใจ คือมีสุขภาพดีทั้งสุขภาพกาย และ สุขภาพจิตอันเป็นความมุ่งหมายสำคัญอย่างหนึ่งของการศึกษา

10. เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการให้การรับ การร่วมมือกันทำงานรู้จักเตรียมตัวเพื่อชีวิตในอนาคต และช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี

ไพโรจน์ และวันนอร์ มะทา (2528: 8) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า

1. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความถนัด ความสนใจ และความสามารถพิเศษ
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมีเพื่อนมากขึ้น
3. เพื่อฝึกทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ตามกระบวนการประชาธิปไตย
4. เพื่อให้เกิดทักษะในการทำงานร่วมกัน และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความสุข

5. เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีความสามัคคี มีความรับผิดชอบหรือเสียสละเพื่อส่วนรวม

6. เพื่อปลูกฝังค่านิยมหรือคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามให้แก่นักเรียน

7. เพื่อฝึกฝนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย รู้จักการควบคุมตนเอง และเคารพกฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคม

8. เพื่อส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจ

9. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด

10. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและรู้จักเคารพบุคคลอื่น

11. เพื่อปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงามของชาติ

12. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

13. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534: 4) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. เพื่อเสริมความรู้ และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่างๆ
2. เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยให้มีความรับผิดชอบ

มีความ สามัคคี มีระเบียบวินัย มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และรู้จักใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์

4. เพื่อให้ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2537: 608) กล่าวได้สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของนักเรียนรายบุคคล จะเห็นได้กิจกรรมในห้องเรียนนั้นกำหนดให้ทุกคนต้องทำ ถึงแม้ว่ากิจกรรมบางอย่าง นักเรียนจะไม่ชอบ ไม่สนใจ นักเรียนก็จำเป็นต้องเข้าร่วม แต่ทว่าในกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนที่ตนเองสนใจได้โดยเสรี

2. เพื่อช่วยให้ความมุ่งหมายทางการศึกษาบรรลุผลสมบูรณ์ขึ้น ความมุ่งหมายทางการศึกษาที่สมบูรณ์นั้นจะต้องประกอบด้วย พุทธพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยนั้น ได้ส่งเสริมกันมากในชั้นเรียน แต่ทางด้านจิตพิสัยซึ่งเกี่ยวข้องกับค่านิยมและนิสัยอันดีงามต่างๆ เช่น ความซื่อสัตย์ การมีน้ำใจต่อผู้อื่น การเสียสละ การช่วยเหลือผู้อื่น ความสามัคคี ฯลฯ ยังส่งเสริมกันน้อยมาก การจัดตั้งชุมชนขึ้นก็จะช่วยพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างและพลังงานไปในทางที่เกิดประโยชน์ ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น นักเรียนในวัยนี้เป็นวัยที่มีพลังกำลังมาก ถ้าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่างๆ โดยให้นักเรียนได้ใช้พลังงานเหล่านี้ อีกทั้ง ครูที่ปรึกษาคอยแนะนำ นักเรียนก็จะไม่เอาพลังงานที่เหลือนี้ออกไปใช้ในทางอื่นที่อาจก่อให้เกิดปัญหาได้

4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น กิจกรรมทางด้านวิชาการ นักเรียนจะได้รับประโยชน์ทางด้านวิชาการเป็นอันมากเพราะได้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้น นอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน

5. เพื่อส่งเสริมการเข้าสังคม การที่นักเรียนต้องทำงานร่วมกัน นักเรียนก็จะเกิดการเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับสังคมไปด้วย

6. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน เนื่องจากครูจะต้องเป็นที่ปรึกษา ดังนั้น การดำเนินงานของชุมชนจะต้องมีครูเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง ดังนั้น ความใกล้ชิดระหว่างครูและนักเรียนจะเพิ่มมากขึ้น

7. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การจัดนิทรรศการของชุมชนต่าง ๆ ทางโรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองและบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ๆ มาร่วมในกิจกรรมด้วย ซึ่งจะเป็นการสร้างการเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน

8. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนเอง การที่นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มได้นั้นสมาชิกในกลุ่มจะต้องสามัคคีร่วมมือกันเป็นอย่างดี อีกทั้ง ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันงานจึงสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

9. เพื่อฝึกให้นักเรียนได้อยู่ร่วมกันโดยราบรื่นในวงสังคมประชาธิปไตยกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ความคิด ตัดสินใจ และสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้โดยลำพังฝึกทำงานร่วมกันโดยวิธีการวางแผนงาน การแก้ไขปัญหาในการทำงาน ฝึกให้มีวินัย ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม และระเบียบของโรงเรียน ฝึกให้เกิดความสามัคคี ความรักหมู่คณะและรักโรงเรียน ฝึกให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

สมภพ เจริญนท (2542: 9 - 10) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สามารถสรุปได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน ได้แก่ เพื่อพัฒนาการเตรียมเด็กให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้ เป็นการฝึกตนให้มีลักษณะผู้นำ พัฒนาความสามารถของตนพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม สนองความต้องการทางจิตวิทยาของนักเรียน และเพื่อก่อให้เกิดวินัยแห่งตนรวมทั้ง เพื่อให้เด็กพัฒนาทั้งกายและใจให้สมบูรณ์

2. เพื่อพัฒนาตนเองและครอบครัว ได้แก่ เพื่อเตรียมตัวเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

3. เพื่อพัฒนางาน ได้แก่ เพื่อฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และฝึกให้รู้จักปรับตัวในการทำงานเป็นหมู่คณะ

4. เพื่อพัฒนาด้านการศึกษา ได้แก่ เพื่อให้เด็กสนใจกับกิจการของโรงเรียนให้มากขึ้น และเพื่อช่วยให้หลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับวิชาที่เรียนในหลักสูตรรวมทั้ง เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู อาจารย์ กับ ผู้เรียน

5. เพื่อพัฒนาสังคม ได้แก่ เพื่อสอนให้มีความร่วมมือกันในสังคม

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 13-14) กล่าวว่าวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะเป็นการกำหนดขอบเขตและแนวทางของการดำเนินงานที่จะช่วยให้ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะขึ้นอยู่กับประเภทของกิจกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคมของผู้เรียน

2. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความถนัดตามธรรมชาติ ความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ตามแนวทางของกิจกรรมที่จัดขึ้น

3. เพื่อให้เกิดความรัก สามัคคีในหมู่คณะ มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม

4. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัวให้เข้ากับสังคม การที่ผู้เรียนต้องทำงานกิจกรรมเป็นกลุ่ม ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้วิธีการเข้าสังคม การปรับตัวในการทำงานร่วมกัน

5. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูอาจารย์ และผู้เรียน การดำเนินงานกิจกรรมชุมนุม/ชมรม ต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำจะเกิดความใกล้ชิดระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เรียนเพิ่มขึ้น

6. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกัน จากการได้เข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจเหมือนกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

7. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

8. เพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามกระบวนการประชาธิปไตย

9. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามให้แก่ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ

10. เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย รู้จักการควบคุมตนเอง และรู้จักเคารพกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ ของสังคม

11. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

12. เพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด การที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นการผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น กิจกรรมดนตรี กิจกรรมกีฬา กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นต้น ผู้เรียนจะเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ

13. เพื่อส่งเสริมและเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

14. เพื่อปลูกฝังให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ของชุมชน และของชาติ เป็นการปลูกฝังลักษณะที่ดีที่พึงประสงค์ของสังคม

15. เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมระบอบประชาธิปไตยได้อย่างราบรื่น

อาจพอสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ซึ่งสามารถจัดขึ้นได้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ในการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม รวมทั้ง การปลูกฝังลักษณะที่ดีที่พึงประสงค์ของสังคม ในการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ของชุมชน และของชาติ

4.3.3. ความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นมากต่อผู้เรียน เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการปรับตัวของผู้เรียน และการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ได้มีโอกาสสัมผัสสถานการณ์จริง และรับประสบการณ์ตรงด้วยตนเองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในการดำรงชีวิตประจำวันจริงของผู้เรียนนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับงานทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องขึ้นอยู่กับ การปรับตัว การแก้ปัญหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์ และทักษะเป็นเครื่องมือ (ประกอบ ประพันธ์วิทยา. 2542: 12) และยังเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนในการเป็นเครื่องมือสร้างประสบการณ์ และฝึกอบรมแก่นักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย (บุญรัตน์ ปานประสงค์. 2543: 12) รวมทั้ง กิจกรรมเสริมหลักสูตรยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเสริมประสบการณ์และฝึกอบรมแก่นักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้การจัดการศึกษานั้นบรรลุตามเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ (พนิดา โสมาภา. 2549: 23) นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่กล่าวได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ทั้งเหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

ประเสริฐ เทียบกลาง (2547: 38) ได้กล่าวถึง กิจกรรมเสริมหลักสูตรการว่า เป็นกิจกรรมที่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรและนอกหลักสูตรนั้น ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างให้นักเรียนนักศึกษาได้มีทักษะของการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่จะเป็นประโยชน์เมื่อเขาต้องเข้าไปอยู่ร่วมกับสังคม อันมีความสำคัญอย่างยิ่ง

สุพิน บุญชูวงศ์ (2542: 9) กล่าวถึง ความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา หน้าที่หลักของสถานศึกษาจึงไม่เพียงแต่สอนวิชาในชั้นอย่างเดียว โรงเรียนควรจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการปรับตัวให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักรับผิดชอบ แสดงความสนใจ ความต้องการของตน ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ซึ่งอาจพอสรุปความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ว่า เป็นหน้าที่หลักอีกอย่างหนึ่งของสถานศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การจัดการศึกษานั้นบรรลุตามเป้าหมาย

4.3.4 ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2531: 39-40) ได้กล่าวถึง ประเภทของจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งแบ่งได้ตามวัตถุประสงค์ได้ 6 ประเภท คือ

1) กิจกรรมวิชาการ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้โครงการสอนในชั้นเรียนให้สมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น เช่น ชุมนุมวิชาการต่างๆ ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมสังคมศึกษา เป็นต้น หรือบางครั้งชุมนุมที่ต้องใช้หลายๆ ชุมนุมก็ได้ เช่น ชุมนุมพุทธศาสตร์ ชุมนุมเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี เป็นต้น ทั้งนี้ กิจกรรมเหล่านี้มักจะเกี่ยวข้องอยู่กับการดำรงชีวิต และหน้าที่ตลอดจนความต้องการ และความสนใจของเด็ก

2) กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถพิเศษและพัฒนาความสนใจ เฉพาะ กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนค้นหาหรือพัฒนาความสนใจ และความสามารถพิเศษของตนเอง ซึ่งมักไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียนโดยตรง เช่น ชุมนุมได้ว่าที่ หนังสือพิมพ์โรงเรียน ชุมนุมดนตรี และชุมนุมงานอดิเรกต่างๆ

3) กิจกรรมที่เป็นบริการภายในโรงเรียน กิจกรรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาตนเองและบริการส่วนรวมและเพื่อความสนุกสนานของตนเอง เช่น สภานักเรียน กรรมการนักเรียนกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

4) กิจกรรมที่พัฒนาทางด้านจิตใจ กิจกรรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาทางด้านจิตใจ เป็นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบระเบียบ ความมีน้ำใจและมีศีลธรรม เช่นกิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาด และการอยู่ค่ายพักแรม

5) กิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกัน และการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น กิจกรรมพบปะสังสรรค์ การร่ววง การไปปิกนิก และการไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

6) กิจกรรมทางด้านกีฬา นับได้ว่ามีความสำคัญในการสร้างความสามัคคี ให้นักเรียนมีจิตใจที่กว้างขวาง รู้จักการเสียสละและรู้จักการให้อภัย ได้แก่ ชุมนุมทางด้านกีฬาต่างๆ เช่น บาสเก็ตบอล ฟุตบอล กรีฑา เป็นต้น

ประกอบ ประพันธ์วิทยา (2542: 26-27) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1) กิจกรรมวิชาการ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมโครงการสอนในชั้นเรียนให้ สมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น เช่น ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุม สังคมศึกษา และชุมนุมพุทธศาสตร์ เป็นต้น

2) กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถพิเศษและพัฒนาความสนใจเฉพาะ กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นหา หรือพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษ ของตนเอง ซึ่งมักไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียนโดยตรง เช่น ชุมนุมละคร ชุมนุมได้เวที ชุมนุม ประชาสัมพันธ์ และชุมนุมดนตรี

3) กิจกรรมที่เป็นการบริการภายในโรงเรียน กิจกรรมประเภทนี้มี จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตนเอง และบริการส่วนรวม หรือเพื่อความสนุกสนานของตนเอง เช่น สภา นักเรียน กรรมการนักเรียน กลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกลุ่มสวัสดิการนักเรียน เป็นต้น

4) กิจกรรมที่พัฒนาด้านจิตใจ กิจกรรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา ด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบวินัย เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด และการอยู่ค่ายพักแรม

5) กิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ กิจกรรมประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อ พัฒนาการเข้าสังคม การอยู่ร่วมกัน และการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น กิจกรรมพบปะสังสรรค์ และการ ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

6) กิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมด้านกีฬานับว่า มีความสำคัญในการสร้างความสามัคคีในหมู่นักเรียนและมีจิตใจเป็นนักกีฬา รู้จักเสียสละ รู้จักการให้อภัย ได้แก่ ชุมนุมฟุตบอล ชุมนุมเปตอง และชุมนุมว่ายน้ำ เป็นต้น

อาจพอสรุปได้ว่า ประเภทของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดแบ่งได้ตามจุดมุ่งหมายในการดำเนินงาน โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นในเชิงวิชาการ หรือนันทนาการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นได้ทั้งภายในหรือภายนอกชั้นเรียน หรือการไปนอกสถานที่

4.3.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์ และความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ แก่ผู้เรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข (นายประเสริฐ เทียบกลาง. 2547: 49) ซึ่งสฤณญา เหลี่ยมเพ็ง (2546: 30-31) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ เนื่องจากทำให้หลักสูตรที่ใช้ในการในการจัดการเรียนการสอนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยเป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อีกหลายประการ ทั้งต่อตนเองและสังคม ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และยังมีส่วนช่วยเหลือในการบริหารงานโรงเรียน อีกทั้ง ยังฝึกความเป็นผู้มีระเบียบวินัยและอื่นๆ ดังนั้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงมีความสำคัญ มีคุณค่าที่โรงเรียนควรจัดขึ้น หากมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างถูกต้องเป็นระบบแล้วจะเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ (นางสาววิไลวรรณ ถิ่นจะนะ. 2551: 41) นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งเหมือนและแตกต่างกันดังนี้

ใจจริง บุญเรืองรอด (2541: 8 - 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นเครื่องส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น

1.1 ส่งเสริมและขยายความสนใจของนักเรียนแต่ละคนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นโดยปกตินักเรียนแต่ละคนมีความสนใจที่แตกต่างกัน

1.2 ส่งเสริมความเป็นผู้นำ รวมทั้งให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ตนรับไป โดยมีความมุ่งหมายให้นักเรียนได้ทำงาน จึงจะเป็นการฝึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานให้สำเร็จเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

1.3 ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่เรียน เช่น การร่วมมือร่วมใจทำงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความรักใคร่ปรองดองเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

1.4 ส่งเสริมสุขภาพทางกายและจิต และยังเป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วย

1.5 ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้นักเรียนรู้จักติดต่อสมาคมกับผู้อื่นได้ เป็นอย่างดี รู้จักปกครองตนเอง กล้าแสดงออก

1.6 ส่งเสริมความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย รู้จักการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน ร่วมมือปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่

1.7 ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโอกาสได้ทำงานตามความสามารถและความสนใจ ช่วยให้นักเรียนเกิดความสุขและพอใจในงานของตน

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น โรงเรียนมักจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิชาหลักสูตร

2.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองหรือสำรวจความสามารถ ความถนัด ตลอดจนความสนใจของตนเอง

2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติในสิ่งที่เคยเรียนมาจากภายในห้องเรียน ห้องเรียนเป็นการช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าการที่ตนได้เรียนมานั้นมีความหมายขึ้น และทำให้สนใจในสิ่งที่ตนเรียนมากขึ้น

2.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตร เปิดโอกาสให้ครูได้แนะนำให้แก่นักเรียนซึ่งมีความสนใจร่วมกันได้เป็นอย่างดี

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยเหลือในการบริหารงานของโรงเรียน กล่าวคือ

3.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตรก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างครู นักเรียนและบุคคลอื่นในโรงเรียน

3.2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เพราะครูและนักเรียนมีโอกาสทำงานด้วยกัน ทำให้เห็นอกเห็นใจกัน มีความรักใคร่และสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นนอกจากนี้ทำให้ครูรู้จักนักเรียนดียิ่งขึ้น

3.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภท มีส่วนช่วยในการควบคุมความประพฤติของนักเรียนได้ส่วนหนึ่ง

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภทมีส่วนช่วยเหลือชุมชน

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมความมุ่งหมายของการศึกษาแผนปัจจุบัน ได้แก่

5.1 ส่งเสริมความมีวินัยด้วยตนเอง

5.2 ส่งเสริมความสามัคคี

5.3 ส่งเสริมความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย

5.4 ส่งเสริมความรับผิดชอบ

ธีรศักดิ์ อัครบรร (2545: 18) กล่าวถึง ประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อเป็นการเติมเต็มในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนรู้จักการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักการสมาคม ติดต่อกับผู้อื่น ร่วมทำงานกับผู้อื่นได้

2. เพื่อส่งเสริมหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนโดยอ้อม เช่น สภานักเรียน

4. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมสังคม กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ฯลฯ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยสร้างสรรค์สังคมที่ตนอาศัยอยู่

อาจพอสรุปได้ว่าประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและมีคุณค่าซึ่งโรงเรียนควรจัดขึ้น เนื่องจากทำให้ในการจัดการเรียนการสอนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยเป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข อันเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุน โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทั้งในเชิงวิชาการ หรือนันทนาการ ซึ่งสามารถจัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และเป็นไปเพื่อการพัฒนาความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะช่วยให้การจัดการศึกษานั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

4.4 การนิเทศภายใน

4.4.1 ความหมายของการนิเทศภายใน

การนิเทศการศึกษาภายในเป็นการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำร่วมกับครู ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2538: 72) โดยเป็นการร่วมกันดำเนินงานของบุคลากรภายในการช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจง แก้ไข ปรับปรุง การปฏิบัติงานของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ผลดีต่อคุณภาพของนักเรียน (กิตติ ปาประโคน. 2538: 10) โดยเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาแต่ละแห่งร่วมกันทำเพื่อให้เกิดการส่งเสริม การพัฒนา และการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษานั้น ๆ ทำให้บุคลากรทุกระดับที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และส่งผลให้การเรียน การสอน และการดำเนินงานของหน่วยงานมีประสิทธิภาพ (อัญชลี กำพลรัตน์. 2534: 78) ซึ่งผู้ นิเทศอาจได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ที่โรงเรียน คัดเลือก หรือแต่งตั้งขึ้น (กิติมา ปรีดีดิลก. 2532: 30) โดยเป็นไปเพื่อมุ่งช่วยเหลือประสานงาน บริการ เพื่อให้การดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นไปในรูปแบบเดียวกันเพื่อเป็น แนวทางพัฒนาด้าน การเรียนการสอน พัฒนาทั้งคุณภาพครูและนักเรียนเพื่อสนองนโยบายและจุดประสงค์ทางการศึกษา

(สิริมา วิทยุโณนันทพงษ์. 2538: 218-219) รวมทั้ง จุดมุ่งหมายสำคัญก็เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน (อำพร ศรีประทุม. 2546: 28) นอกจากนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้เหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

กลิคแมน (Glickman.2004: 6) ให้ความเห็นเกี่ยวกับของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า เป็นแนวคิดเกี่ยวกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้ง การประเมินผล

บันลือ พฤษะวัน (2536: 10) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น หรือเพิ่มปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนให้สูงขึ้นด้วยความเต็มใจและความพอใจของทุกฝ่าย ทั้งนี้โดยการนำของผู้บริหารโรงเรียน

อัญชลี โพธิ์ทอง (2541: 83) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การทำงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำร่วมกับครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542: 176) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

ประนอม ทรงสอาด (2545: 132) ได้สรุปไว้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพอันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาพฤติกรรมและความสามารถที่พึงประสงค์สอดคล้องต่อเนื่องไปตามพัฒนาการของเด็กอย่างเหมาะสมตามวัยและตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2546: 12) สรุปไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาพฤติกรรมและความสามารถที่พึงประสงค์และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

อำพร ศรีประทุม (2546: 28) สรุปไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันจัดทำขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน

อาจพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการนิเทศที่ผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียน โดยการทำงานร่วมกันในการพัฒนา ปรับปรุง การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

4.4.2 ความสำคัญของการนิเทศภายใน

ในปัจจุบันจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความรู้สาขาต่างๆ เพิ่มขึ้นและเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว บุคลากรทางการศึกษา จำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การนิเทศการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้กระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมาย และการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการรักษาควบคุมมาตรฐานการศึกษาของประเทศ และการประสานงานที่จะให้เกิดการแนวทางในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษารวมทั้ง การประชาสัมพันธ์ และการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้กิจกรรมการนิเทศเป็นตัวกระตุ้นหรืออำนวยความสะดวก โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม(ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2542: 5) ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการดำเนินงานโดยมีผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกับปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ (นิกรเพ็ญเวียง. 2537: 13) ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนยังสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยใช้ทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศรู้จักมักคุ้นกันดีอยู่แล้ว ไม่ต้องเสียเวลาสร้างสายสัมพันธ์หรือสมานจิต และทุกฝ่ายนั่งอยู่ในปัญหาอยู่แล้วไม่ต้องเสียเวลาทำความเข้าใจกับปัญหามากนัก สามารถดำเนินการนิเทศได้เป็นระยะ กระทำได้ทั้งการป้องกัน การแก้ไข และการพัฒนา ช่วยให้ผู้บุคลากรในโรงเรียนรู้สึกภาคภูมิใจว่าตนเองมีความสำคัญตนเองได้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน รวมทั้ง การนิเทศเป็นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำหรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษา (ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. 2532: 17) โดยเฉพาะในโรงเรียนที่ผู้นิเทศจะเป็นผู้ให้การชี้แนะ แนะนำ และร่วมมือกับครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยแบ่งกระบวนการในการทำงานร่วมกับระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และเป็นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยผ่านตัวกลางคือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา (เยาวพา เตชะคุปต์. 2542: 85) รวมทั้ง ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ความสามารถทางความคิดสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองรู้จักศึกษาวิเคราะห์ค้นหาสาเหตุ แนวทางแก้ปัญหาได้ทันโลก

ทันเหตุการณ์ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ มีคุณธรรม จริยธรรม แต่การดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผลต้องมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆ ในการจัดการศึกษาที่เป็นเงื่อนไขปัญหา ทั้งในด้านปัจจัยและกระบวนการทำงานในด้านปัจจัยนั้น อาจเป็นอาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่างๆ และงบประมาณ (อุไรพร นาเคเสถียร. 2543: 11 – 14) นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ทั้งเหมือนและแตกต่างกันดังนี้

เกชา กลั่นเพ็ง (2545: 12-13) ได้สรุปความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษาขึ้นเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. การนิเทศภายใน กระทำโดยบุคลากรทุกคนของโรงเรียนเอง ซึ่งรู้ถึงปัญหาและสาเหตุ ของปัญหาด้านการเรียนการสอน ปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กผู้ปกครอง ชุมชน และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้เป็นอย่างดีเยี่ยม เพราะอยู่ใกล้ชิดกับปัญหาหรือเผชิญปัญหาวัยตนเอง จึงสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องตรงจุดได้ มากกว่าบุคคลอื่นที่อยู่ภายนอกโรงเรียน
2. การนิเทศภายใน บุคลากรทำหน้าที่นิเทศกับครูมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว ทำให้มีบรรยากาศการนิเทศที่ดี ไม่เกิดความคับข้องใจอันเกิดจากความมั่นใจในกระบวนการนิเทศ และผู้นิเทศ
3. การนิเทศภายใน เป็นการสร้างกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนที่มีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพราะทั้งผู้นิเทศและครู โรงเรียนเดียวกันใกล้ชิดกันอยู่แล้ว อาจใช้เป็นแบบทั้งที่เป็น ทางกร และรูปแบบที่ไม่เป็นทางการผสมผสานกันไป ซึ่งก่อให้เกิดผลดี ต่อการนิเทศการเรียนการสอน
4. การนิเทศภายใน ช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วทั้ง ในลักษณะร่วมมือร่วมใจกันระหว่างครูกับศึกษานิเทศก์
5. การนิเทศภายในช่วยให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนมีความรู้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง การศึกษา วิทยาการและเทคโนโลยีที่พัฒนาอยู่ตลอดเวลา โดยใช้ระบบติดต่อสื่อสารชี้แจง แนะนำระหว่างบุคคลในโรงเรียนเอง
6. การนิเทศภายใน ช่วยลดปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบการนิเทศจากภายนอก ซึ่งมีข้อจำกัดทั้งด้านอัตรากำลังคน งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก เวลา และอื่นๆ นานาประการ ซึ่งเป็นเหตุให้การนิเทศจากภายนอกมีประสิทธิภาพไม่ดีพอ โรงเรียนได้รับผลน้อย ไม่ทันต่อความต้องการในการพัฒนา
7. การนิเทศภายใน เป็นการใช้บุคลากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า สามารถใช้บุคลากรของ โรงเรียนทำหน้าที่ทั้งด้านการสอน และด้านการนิเทศทั้งสองอย่างควบคู่กันไป ทั้งนี้ เพราะปัจจุบันครู ประถมศึกษาได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านความรู้ความสามารถจนมีบุคลากรที่มีคุณวุฒิสูงทั้งที่จบ ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกทางการศึกษา บุคลากรบางส่วนก็มีประสบการณ์สูง เพราะได้คลุกคลี กับกิจกรรมการเรียนการสอนบางกลุ่มประสบการณ์มาเป็นเวลานานจนมี ผลงาน ดีเด่นเป็นตัวอย่างที่ยอมรับในวงการศึกษา จึงควรให้บุคลากรดังกล่าวได้แสดงความสามารถให้เกิด ประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียนอย่างเต็มศักยภาพ

8. การนิเทศภายใน เป็นการสนองเจตนารมณ์สูงสุดของการนิเทศการศึกษาที่ต้องการให้ครูได้นิเทศซึ่งกันและกัน หรือสามารถนิเทศกันเองได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548: 262-263) ได้กล่าวถึง ความสำคัญและความเป็นมาของการนิเทศภายในโรงเรียนโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การศึกษาจะมีคุณภาพขึ้นอยู่กับที่การจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา ดังนั้น ภารกิจหลักของโรงเรียนคือ การดำเนินงานด้านวิชาการ ได้แก่ งานหลักสูตรและการเรียนการสอน และมีการกิจกรรมในการสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น งานอาคารสถานที่งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานธุรการและการเงินและได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการเรียนการสอน ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัดไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึงและเจาะลึกถึงการเรียน การสอนในห้องเรียน

2. การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งบุคลากรมีจำนวนมากและมีความชำนาญในสาขาเป็นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วย

3. การนิเทศภายในโรงเรียนจะสร้างความใกล้ชิดความคุ้นเคยกันและการทำงานร่วมกันมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการทำงาน

4. การประสานในโรงเรียนสะดวกเพราะความคุ้นเคยกันสามารถประชาสัมพันธ์งานได้ทั่วถึง

ฉะนั้น ความสำคัญของการนิเทศภายใน คือ การดำเนินงานโดยมีผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกับปรับปรุง และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

4.4.3 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในโรงเรียนมีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีให้แก่ครูในด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการและทางความคิด ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ และความมุ่งมั่น มีอุดมการณ์ในอันที่จะอบรมนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการสอนให้แก่ครูในด้านการวิเคราะห์ และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการศึกษาพื้นฐานความรู้ของนักเรียน การเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาการใช้สื่อการสอน และปรับปรุงกระบวนการวัดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานของครู โดยใช้กระบวนการกลุ่ม การยอมรับซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ และความก้าวหน้าในตำแหน่งวิชาชีพครู (กรมสามัญศึกษา. 2539: 60-61) โดยเฉพาะการพัฒนาการเรียนการสอนต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน มุ่งประสานงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพการศึกษา

ของโรงเรียน (สุวัฒนา ทัดเทียม. 2538: 14) นอกจากนี้ ยังมีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนพอสรุปได้ ดังนี้

กิตติมา ปรีดีดิลก (2532: 306) ให้คำอธิบายว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศอาจได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและหัวหน้ากลุ่มวิชา และหัวหน้าฝ่ายต่างๆ ที่โรงเรียนคัดเลือกหรือแต่งตั้งขึ้น การนิเทศภายในที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้นจะต้องกระทำอย่างมีขั้นตอนและกระบวนการ และเมื่อนิเทศแล้วจะต้องได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการนิเทศ 4 ประการคือ

1. พัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือ เมื่อนิเทศแล้วบุคลากร ในหน่วยงานได้รับความรู้และมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น
2. พัฒนางาน การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างวิธีทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ประสานสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือ สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
4. การสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจและมีกำลังใจในการทำงาน

กรมสามัญศึกษา (2534: 1) ได้ให้ความหมายว่า “การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปเพื่อช่วยให้บุคลากรเข้าใจเป้าหมาย และความต้องการของโรงเรียน ส่งเสริมความสามารถ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของบุคลากรให้เต็มศักยภาพ จะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรโดยรวม”

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535: 8) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. เป็นการช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงตนเอง และกิจกรรมการเรียนการสอน
2. สามารถพัฒนาพฤติกรรม บุคลิกภาพ การสอนของครูให้ดีขึ้น
3. สนับสนุน ความรู้ ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. กำกับ ดูแล ควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการทำ งานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

เอนก ส่งแสง (2540: 136–137) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน สรุปได้ว่า เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำแนะนำ พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน ช่วยเหลือครูให้เข้าใจหลักสูตรและโครงสร้างในแต่ละระดับ สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูโดยการทำงานเป็นทีม ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการ

วางแผนพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนคือคุณภาพของนักเรียน โดยเน้นกระบวนการให้มาเป็นการเน้นทั้งระบบของการบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน

อัญชลี โพธิ์ทอง (2541: 87-88) ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศภายในซึ่งถือเป็นหัวใจของการนิเทศ 4 ประการ คือ

1. พัฒนาค้น การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือ เมื่อนิเทศแล้วบุคลากรในหน่วยงานได้รับความรู้และมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น
2. พัฒนางาน การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างสรรค์วิธีทำงานให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น
3. ประสานสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือ สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
4. การสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจ และมีกำลังใจในการทำงาน

นิเวศน์ คิตยาว (2542: 22) ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า เพื่อพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนให้ปรับปรุงตนเองทั้งด้านการสอน บุคลิกภาพ สร้างขวัญ กำลังใจ และความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

จิระศักดิ์ ยิ่งเกตรา (2547: 18) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนคือ การพัฒนาศักยภาพใน การทำงานของครูโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี การให้คำปรึกษาแก่ครู เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพโดยรวม ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขมีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

อาจพอสรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศภายใน คือ เป็นการดำเนินงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาบุคลากรภายในภายในโรงเรียน โดยการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียน

4.4.4 ขอบข่ายของการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในโรงเรียนจัดได้ว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งมีผู้ที่ได้กล่าวงานนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

สัจด์ อุทรานันท์ (2530: 121) ได้กำหนดขอบเขตงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในลักษณะของงานวิชาการภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบงานวิชาการภายในสถานศึกษามี 2 ประเภท คือ

1. งานหลัก คือ งานที่ถือเป็นเป้าหมายอันสำคัญของงานวิชาการภายในโรงเรียนได้แก่

- 1.1 งานเกี่ยวกับหลักสูตร คือ การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การสร้างหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น การจัดแผนการเรียนการสอน

การจัดทำโครงการสอน การจัดตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดชั้นเรียน การจัดกิจกรรมในหลักสูตรการผลิตสื่อและอุปกรณ์การสอน

1.2 งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน คือ การพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนเทคนิควิธีในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน

1.3 งานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน คือ สร้างเครื่องมือวิธีการวัดและประเมินผล งานทะเบียนวัดผล และรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน

2. งานสนับสนุนวิชาการ คือ งานที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้สนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.1 งานบุคลากร คือ งานปฐมนิเทศครูใหม่ การพัฒนาและอบรมครู

2.2 งานธุรการและการเงิน คือ งานทะเบียนและการบริหารงบประมาณ

2.3 งานกิจการนักเรียน คือ งานที่เกี่ยวกับกิจการนักเรียนและโภชนาการ

2.4 งานด้านสัมพันธ์กับชุมชน คือ การสร้างสัมพันธ์กับชุมชนงานเกี่ยวกับสมาคมครูและผู้ปกครอง

Harris (1975: 13) ได้แบ่งงานนิเทศการศึกษาออกเป็น 10 ประการ คือ

1. งานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (Developing Curriculum) ซึ่งเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โดยกำหนดตัวผู้สอน โครงการสอน วัน เวลา สถานที่และวางแผนวิธีสอน ตลอดจนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานและบรรจุหน่วยวิชาต่าง ๆ ลงในการสอน

2. การจัดระบบการสอน (Organizing for Instruction) เป็นการจจัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การแบ่งกลุ่มนักเรียน การจัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การแบ่งกลุ่มนักเรียน การจัดตารางสอน

3. การคัดเลือกบุคลากร (Staffing) โดยเลือกสรรให้เหมาะกับงาน มีการสรรหาการสอบคัดเลือก และการเก็บรักษาทะเบียนเกี่ยวกับตัวบุคลากร

4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก (Providing Facilities) เป็นการออกแบบและจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอน รวมถึงการจัดวางแผนอาคารเรียนที่ถูกต้อง มีการแนะนำให้ผู้สอนสามารถหยิบสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านั้นมาใช้ได้ง่าย

5. จัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน (Providing Materials) ตรวจและคัดเลือกวัสดุ อุปกรณ์การสอนที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการสอน

6. จัดอบรมครูประจำการ (Arranging for in-service Education) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูประจำการอันจะส่งผลให้ครูมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพทางด้านวิชาการยิ่งขึ้น

7. จัดปฐมนิเทศครูใหม่(Orienting New Staff Members) เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลต่าง ๆ ช่วยในการสอน ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนให้มากที่สุด

8. จัดบริการพิเศษที่เกี่ยวกับการสอน (Relating Special Service) รวมทั้งบริการต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนให้มากที่สุด

9. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน (Developing Public Relations) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ การแสวงหาความช่วยเหลือจากชุมชน ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

10. งานประเมินผล (Evaluating) จัดให้มีการประเมินผลทางการเรียนการสอนเพื่อหาจุดอ่อนที่จะได้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งหมายถึงการวางแผนการสร้างเครื่องมือ การจัดดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลและการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนด้วย

กิติมา ปรีดีติลล (2532: 275-280) ได้จัดขอบข่ายงานนิเทศภายในโรงเรียนพอสรุปได้ ดังนี้

1. งานนิเทศที่เกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ การจัดปฐมนิเทศครูใหม่ ช่วยครูใหม่ในการปฏิบัติงานช่วยครูตามที่ขอร้องมาและเปิดโอกาสให้ครูได้พบปะกันอยู่เสมอ

2 งานนิเทศเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหลักสูตรและประมวลการสอนให้เข้าใจ ส่งเสริมให้ครูปรับปรุงหลักสูตรและทำ ประมวลการสอนร่วมกัน โดยให้รู้จักนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้มากที่สุด

3. งานนิเทศเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน โดยแนะนำ ให้ครูทราบถึงอุปกรณ์ที่มีอยู่ และพอที่จะหามาได้โดยใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด พร้อมส่งเสริมให้ครูรู้จักผลิต รู้จักใช้ทรัพยากรจากท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

4. งานนิเทศเกี่ยวกับการปรับปรุงวิชาชีพครู โดยให้ครูรู้จักการสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน ทั้งในโรงเรียนเดียวกันและโรงเรียนอื่น ๆ ตลอดจนให้ครูได้เข้ารับการอบรมสัมมนาโดยพัฒนาตัวเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

5. การนิเทศเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน โดยให้ครูมีโอกาสมองแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน

6. งานนิเทศเกี่ยวกับการค้นคว้าทดลอง ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูทดลองสิ่งแปลกใหม่โดยเฉพาะวิธีสอน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2539: 3) ได้กำหนดขอบข่ายของงานนิเทศเป็น 2 ลักษณะคือ

1. งานนิเทศทั่วไป เป็นงานพัฒนาบุคลากร ให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น การอบรมให้ครูมีความสามารถในการจัดมุมหรือห้องวิชาการพัฒนาครูให้สามารถทำหน้าที่แนะแนวให้บริการแก่ผู้เรียน การส่งเสริมให้ครูสามารถทำงาน

ร่วมกันได้อย่างมีความสุข งานเหล่านี้เป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้กับครูผู้สอนในสถานศึกษา นับตั้งแต่ครูเข้ามาใหม่ ๆ ด้วยการจัดให้มีการปฐมนิเทศและมีการให้คำแนะนำ ฝึกอบรมในระหว่างปฏิบัติงานเป็นระยะ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ครูได้อย่างสมบูรณ์

2. งานนิเทศการสอนเป็นงานพัฒนาหลักสูตร บุคลากรให้มีบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการสอนซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ การเรียนการสอน ตลอดจนแนวการวัดผลและประเมินผลเป็นงานที่มุ่งยกระดับคุณภาพทางการศึกษา

สำนักงานการศึกษา (2540ค: 23) ได้กำหนดขอบข่ายการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครไว้ทั้งหมด 6 งาน คือ 1.งานวิชาการ 2. งานกิจการนักเรียน 3. งานบุคลากร 4. งานอาคารสถานที่ 5.งานธุรการการเงินและพัสดุ 6. งานความสัมพันธ์กับชุมชน

อาจพอสรุปได้ว่า ขอบข่ายของการนิเทศภายในเป็นการดำเนินงานเชิงวิชาการและงานทั่วไป หรืองานอื่นๆของโรงเรียน ซึ่งเป็นงานที่สนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่มุ่งยกระดับคุณภาพทางการศึกษา

4.4.5 หลักการของการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญของผู้บริหารโดยตรง ซึ่งหลักการนิเทศภายในโรงเรียนจะสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศจะต้องตระหนักว่าการนิเทศภายในเป็นการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยกันพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้นและต้องตระหนักเสมอว่าการนิเทศไม่ใช่การจับผิดบุคลากรภายในสถานศึกษาจะต้องยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในสภาพความเป็นจริงแล้วไม่มีใครที่มีความเชี่ยวชาญทุก ๆ ด้าน ดังนั้น จะได้แลกเปลี่ยนและช่วยกันหาความเชี่ยวชาญให้แก่เพื่อนร่วมงาน เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถสูงขึ้น การนิเทศภายในจะต้องเกิดขึ้นจากความจำเป็น ในการแก้ปัญหา หรือสนองความต้องการ ในการยกระดับคุณภาพการทำงานของสถานศึกษา ด้วยการเสริมสร้างกำลังใจผู้บริหาร มีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของผู้ปฏิบัติงาน และส่งผลต่อความสัมฤทธิ์ของการนิเทศภายในด้วย (เพ็ญพักตร์ ลิ้มสัมพันธ์. 2532: 13) นอกจากนี้ ได้มีผู้ที่กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ทั้งเหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2531: 7) ได้กล่าวถึงหลักการไว้ว่า การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ มีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

1. เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ
2. เป็นความถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยยึดความจำเป็นและกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้นๆตามค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบายของการจัดการศึกษาที่วางไว้
3. ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นการแก้ปัญหา โดยศึกษาจากสภาพปัจจุบันปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นระเบียบ ทั้งนี้ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่นอน ซึ่งสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

4. เป็นประชาธิปไตย เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ทำให้บรรยากาศ ที่เป็นกันเองและมีความเข้าใจอันดีต่อกัน

5. ตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพ โดยช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกว่าพบวิธีที่ดีกว่าเดิมในการทำงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์

6. เป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และแสวงหาความสามารถพิเศษ ของแต่ละบุคคล โดยเปิดโอกาสให้แสดงออก และพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มที่

7. ใช้กลวิธีง่าย ๆ ในการนิเทศโดยเริ่มต้นจากสภาพที่เป็นอยู่และทำให้ดีขึ้น เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ซารี มณีศรี (2542: 27 -28) กล่าวถึง หลักพื้นฐานในการนิเทศไว้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นการกระตุ้นเตือน เพื่อให้ครูได้ทราบหลักวิธีการสอนทั่วไป อาจทำได้โดย

1.1 จัดให้มีการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ เพื่อให้ครูได้ทราบหลักวิธีสอนทั่วไป

1.2 พัฒนาหลักวิชาความรู้ ใช้เทคนิควิธีสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 มีความเชื่อมั่นในการสอนมีประสบการณ์ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสอน

1.4 พัฒนาทัศนคติในการทำงานให้อยู่ในเกณฑ์ดี

1.5 ปรับปรุงแบบประมวลการเรียนการสอน โครงการสอน จัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอันเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน

1.6 จัดทำวัสดุการสอนชนิดต่างๆ ที่หาได้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น

1.7 เข้าใจเทคนิคการประเมินผล ช่วยให้มีประสบการณ์ในการเตรียมเครื่องมือประเมินผลชนิดต่างๆ สรุปผลการวัดผล

2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย

3. การนิเทศเป็นการสร้างบรรยากาศให้ครูได้เกิดความคิดสร้างสรรค์หาวิธีการใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอน

4. การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน การนิเทศเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรและการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

5. การนิเทศเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ งานนิเทศเป็นงานที่จะต้องร่วมมือ

6. การนิเทศมุ่งเสริมบำรุงขวัญ งานนิเทศควรเสริมขวัญกำลังใจของครูให้สูงขึ้น มีการยกย่องชมเชย

7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะให้โรงเรียนจัดการศึกษาสอดคล้องกับชุมชน การนิเทศช่วยให้การวางแผนสอดคล้องกับความต้องการและปัญหาในชุมชน ช่วยให้ครูได้พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน และส่งเสริมให้ครูได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรในชุมชน

เยาวพา เตชะคุปต์ (2542, 134 – 135) ได้ให้หลักการสำคัญของการนิเทศภายใน โรงเรียนที่ผู้เกี่ยวข้องน่าจะยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ สรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นภารกิจที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ และมีส่วนรับรู้ต่อความก้าวหน้าของครูในโรงเรียนที่มีผลต่อเนื่องจากโรงเรียน
2. โรงเรียนต้องทำงานร่วมกันและใช้วิธีการประชาธิปไตยกับการดำเนินงาน กล่าวคือมีความเคารพในเหตุผลซึ่งกันและกัน เป็นความร่วมมือร่วมใจและใช้วิธีการแก้ปัญหา แบบวิทยาศาสตร์
3. โรงเรียนต้องเริ่มต้น ด้วยการรู้สภาพปัญหาที่แท้จริงเสียก่อน แล้วจึงกำหนดแผนหรือแนวทางในการแก้ปัญหานั้นๆ
4. โรงเรียนมุ่งเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนไม่ใช่การจับผิดจึงต้องพยายามให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจและดำเนินงานให้เป็นไปตามอุดมการณ์ดังกล่าว บุคลากรในโรงเรียนต้องยอมรับความจริงในแง่ที่ว่าไม่มีใครจะมีความสามารถหรือเชี่ยวชาญไปในทุกเรื่อง โรงเรียน มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ทำให้งานบรรลุตาม วัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้

อาจพอสรุปได้ว่าหลักการนิเทศภายใน เป็นหลักการของการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถสูงขึ้น มุ่งเน้นการแก้ปัญหา หรือสนองความต้องการในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่าการนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการต่างๆ ในการส่งเสริม และสนับสนุน รวมทั้ง การรักษาคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

สิทธิพร ไกยเดช (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การดำเนินการนิเทศ 100 % ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน เห็นว่ามีการดำเนินการนิเทศ 100% ในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่าการดำเนินการนิเทศ 100% ในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน มากกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 แต่ผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่า มีการนิเทศ 100% ในโรงเรียนประถมศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ดวงพาน สวงรัมย์ (2545: บทคัดย่อ) ได้วิจัยความต้องการของผู้บริหาร ครูวิชาการและครูผู้สอนที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มทั้งจำแนกตามตำแหน่งและตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มีความต้องการกระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ความต้องการที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ โดยรวมของทั้ง 3 กลุ่มจำแนกตามตำแหน่งไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอน ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดเป็นจุดพัฒนา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ความต้องการที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ทั้ง 3 กลุ่มจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ควรปรับปรุงแก้ไขคือ โรงเรียนมีงานอื่นมากกว่างานวิชาการ เครื่องมือในการนิเทศมีน้อย ผู้รับการนิเทศขาดความเชื่อมั่นและศรัทธาในผู้ให้การนิเทศ ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ จัดประชุมสัมมนากระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ให้ศึกษานิเทศก์ทำเครื่องมือนิเทศให้โรงเรียน สร้างความตระหนักเรื่องการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบในโรงเรียน

บุญเทียม เพ็ชรสูงเนิน (2547: 79–83) ได้วิจัยการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าพฤติกรรมการสอนของครู หลังการนำระบบการนิเทศภายในมาใช้ในการนิเทศภายในแล้ว ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนเองเป็นอย่างมากรวมทั้งการเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้เรียนรู้อย่างมีความสุข ให้ข้อมูลย้อนกลับและจัดสิ่งแวดล้อมทางบวกได้แก่ ผู้เรียน การสอน การร่วมมือกับผู้ร่วมงานเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมืออาชีพการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมที่จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

พนิดา โสมาภา (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนโสมาพานุสรณ์ ผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้ง 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านทั่วไป รายการที่เห็นด้วยมากที่สุด คือเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ต่างๆเพิ่มเติมจากบทเรียน ส่วนรายการที่เห็นด้วยน้อยที่สุด และเป็นรายการที่ไม่แน่ใจมากที่สุด คือผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมนั้นคุ้มค่ากับการลงทุน 2) ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียน รายการที่เห็นด้วยมากที่สุด คือโรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมเหล่านี้ในปีต่อไป ส่วนรายการที่เห็นด้วยน้อยที่สุดและเป็นรายการที่ไม่แน่ใจมากที่สุด คือผู้ปกครองพอใจกับคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม รายการที่เห็นด้วยมากที่สุด คือการปลูกฝังค่านิยมหรือคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามให้แก่นักเรียน ส่วนรายการที่เห็นด้วยน้อยที่สุด และเป็นรายการที่ไม่แน่ใจมากที่สุด คือสามารถแก้ไขปัญหาความประพฤติของ

นักเรียน 4) ด้านความสัมพันธ์ รายการที่เห็นด้วยมากที่สุดคือส่งเสริมให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยั่งยืนและมีเพื่อนมากขึ้น ส่วนรายการที่เห็นด้วยน้อยที่สุดและเป็นรายการที่ไม่แน่ใจมากที่สุด คือ เสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 5) ด้านร่างกายและจิตใจ รายการที่เห็นด้วยมากที่สุด คือช่วยพัฒนาสุขภาพจิตใจ ส่วนรายการที่เห็นด้วยน้อยที่สุดและเป็นรายการที่ไม่แน่ใจมากที่สุดคือ นักเรียนมีสุขภาพ พลานามัยที่แข็งแรง ส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับรายการ ทั้ง 5 ด้านมีเพียงส่วนน้อย

เฉลียว เกื่อนภา (2554: 107-109) ได้ศึกษาการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนเครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวม มีการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ และด้านปัจจัยสนับสนุน ตามลำดับ โดยได้สรุปการดำเนินงานไว้ ดังนี้ ด้านคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นสมาชิกอาเซียน รองลงมา ได้แก่ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียน ผู้เรียนเข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ และผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ตามลำดับ ผู้เรียนมีจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่น ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและรักการเรียนรู้ และผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหา ตามลำดับ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก พบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนโดยบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน รองลงมา ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมค่านิยม เพื่อความเป็นพลเมืองดีในประชาคมอาเซียน ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี (ICT) และครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อประกอบที่หลากหลายและเหมาะสม ครูมีการวัดประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง และครูใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามลำดับ ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก พบว่า โรงเรียนชี้แจงแนวทางปฏิบัติและสร้างความตระหนักในการจัดการศึกษาอาเซียนศึกษา รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนประสานความร่วมมือในการสร้างและขยายเครือข่ายกับภาคเอกชนและหน่วยงานอื่นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนโรงเรียนร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาเพื่อการเรียนรู้อาเซียน และโรงเรียนจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชู ประกาศเกียรติคุณ ครูและนักเรียนที่มีผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ โรงเรียนมีเครือข่ายและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกอาเซียนทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประชาคมอาเซียน และระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ตามลำดับ และด้านปัจจัยสนับสนุน ซึ่งมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนจัดทำหลักสูตรอาเซียน

ศึกษาเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ครูมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน และโรงเรียนจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษา ครูได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอาเซียนในการสื่อสาร และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูได้รับการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และโรงเรียนจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาอาเซียนตามลำดับ

พรรณนภา จิรวนิช (2555: 55-56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการณ์เทศภายในโรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการณ์เทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการณ์เทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการวางแผนเตรียมการก่อนปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการปฏิบัติในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศตามลักษณะการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการกำหนดแนวดำเนินการตามนโยบายการนิเทศภายในโรงเรียนตามลำดับ

พงศ์พี ปรีตานนท์ (2555: 59-61) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ และการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ดังนี้ สถานศึกษาต้องจัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมปรึกษาหารือแสดงความคิดเห็นในการกำหนดปัญหา การวางแผนแก้ปัญหา การดำเนินงานนิเทศให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เมืองปาย รัฐรพกิจ (2555: 66-67) ได้ศึกษาความพร้อมและแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ความพร้อมของผู้บริหารและครูในการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พร้อมทั้งได้นำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ไว้ 4 ด้าน คือ ด้านเจตคติของบุคลากร ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากร ด้านความพร้อมของสถานศึกษา และด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ตามลำดับ โดยด้านความพร้อมของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้าร่วม/อบรม เกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษา และการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษา ตามลำดับ ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องอาเซียนศึกษา การ

เตรียมความพร้อมและเนื้อหาด้านอาชีวศึกษา และการวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทางด้านอาชีวศึกษา ตามลำดับ ด้านเจตคติของบุคลากรโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน และการให้บริการความรู้ ด้านอาชีวศึกษา และความรู้สึกรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน ตามลำดับ ด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการจัดกลุ่มสนใจกิจกรรม หรือชุมชนเกี่ยวกับอาชีวศึกษา การจัดบรรยากาศในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมความรู้ ด้านอาชีวศึกษา และการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีวศึกษา ตามลำดับ

ศทวฐ สมทรัพย์ (2556: 109–110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง-กระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมระดับสภาพการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน มีความพร้อมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพร้อมด้านการบริหารวิชาการมีสภาพการเตรียมความพร้อมมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ ส่วนแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนผู้วิจัยได้ทำวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสัมภาษณ์ แล้วจึงได้นำเสนอเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ สรุปว่า โรงเรียนจะต้องมีการวางแผนเร่งสร้างเครือข่ายงานวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น เพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้ในด้านการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนจะต้องมีการอบรมบุคลากรหรือส่งบุคลากรไปอบรมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน และโรงเรียนจะต้องมีการพาศึกษาดูงานในโรงเรียนหรือหน่วยงานที่มีการทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการบริหารงบประมาณ สรุปว่า จัดสรรงบประมาณให้ฝ่ายต่างๆ ใช้ในการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เพียงพอ ใช้เงินนอกงบประมาณ เพื่อการเบิกจ่ายในการกิจต่างๆ ของโรงเรียน ให้กลุ่มสาระต่างๆ ใช้งบประมาณของกลุ่มสาระในการบูรณาการงานอาเซียนให้เข้ากับงานอื่นๆ และใช้เงินงบประมาณสำรองจ่ายของโรงเรียนในกิจกรรมที่เร่งด่วนของงานอาเซียน ด้านการบริหารงานบุคคล สรุปว่า โรงเรียนต้องให้การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะในเรื่องของประชาคมอาเซียน โดยการสนับสนุนข้อมูลเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่โรงเรียนได้ดำเนินการเกี่ยวข้องกับอาเซียน ให้ผู้ที่ต้องการจะประเมินวิทยฐานะในเรื่องของประชาคมอาเซียน และโรงเรียนต้องสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมการประเมินวิทยฐานะเกี่ยวกับอาเซียน ด้านการบริหารทั่วไป สรุปว่า เร่งวางแผนการจัดทำสามะโนผู้เรียนโดยให้มี 2 ภาษาคือภาษาไทยและภาษาสากล จัดทำใบแสดงผลการเรียนให้มี (ใบปพ.6) 2 ภาษา คือภาษาไทยและภาษาสากล เร่งสร้างเครือข่ายนานาชาติในกลุ่มประชาคมอาเซียนโดยการทำข้อตกลงร่วมกันในการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการ หรือ การศึกษาดูงานระหว่างกัน และวางแผนระยะยาวในการแลกเปลี่ยนครูหรือบุคลากรระหว่างกัน ในชาติอาเซียน

ต่อตระกูล บุญปลูก(2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเวียงพานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย

เขต 3 พบว่าครูมีความพร้อม 4 ตัวชี้วัด ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการเผยแพร่ผลงานทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์ ครูใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ และครูใช้วิจัย สื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตัวชี้วัดที่ยังมีอุปสรรคและมีปัญหามี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร ครูใช้หนังสือ ตำราเรียนและสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนในประเทศและกลุ่มประชาคมอาเซียน ด้านผู้บริหารมีความพร้อมตามตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการรัฐสู่ประเทศอาเซียน ผู้บริหารมีความสามารถมีความสามารถในการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ยังมีอุปสรรคและปัญหามี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้บริหารมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารและทักษะการใช้ ICT ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานเครือข่ายเพื่อความร่วมมือการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับภาคีเครือข่ายในกลุ่มประชาคมอาเซียน อุปสรรคและปัญหาที่พบในหลายตัวชี้วัดล้วนเกี่ยวเนื่องจากปัญหาด้านการขาดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งของครูและผู้บริหาร และปัญหาด้านภาคเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ไม่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม แนวทางแก้ไขด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ได้แก่ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของ ภาษาอังกฤษและส่งเสริมให้ทั้งครูและผู้บริหารฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างชาติและ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง แนวทางแก้ไขด้านภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศในประเทศในประชาคม อาเซียนคือ การจัดตั้งภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิก ลงสู่ระดับโรงเรียน โดยการสนับสนุนจากนโยบายทางภาครัฐ

ประไพศรี ไพศาล (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้เรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้บริหาร เมื่อจำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นสูงกว่าครูผู้สอน และด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร และเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการเตรียมความพร้อมมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วงศ์วัชร ดวงศรี (2556: 66–81) การเตรียมความพร้อมครูเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีการเตรียมความพร้อมมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ

ส่วนแนวทางการเตรียมความพร้อมครูเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ได้สรุปเป็นรายด้านไว้ว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน โดยพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ด้านการบริการที่ดี โดยการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนาตนเอง โดยการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ องค์กร และวิชาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีม โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นประสบการณ์ ทั้งภายในองค์กร และระหว่างองค์กรเครือข่าย ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยการยอมรับผลอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและหาแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค และโดยการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เหมาะสมกับสถานะของตนด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน และโดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสม สอดคล้องกับวัย และความต้องการของนักเรียน และชุมชน ด้านการพัฒนาผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรม หรือโครงการเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหา และส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับค่านิยมที่พึงงาม และโดยการดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ทันการณ์ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลและเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยการจัดทำแผนการวิจัย และดำเนินกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ และโดยการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ด้านภาวะผู้นำครู โดยการพิจารณาทบทวน ประเมินตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้เรียนและผู้อื่น และโดยการริเริ่มการปฏิบัติที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนานวัตกรรม และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ และองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

วรรณี ศรีสติ (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในเขตอำเภอ บางละมุงในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ของผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาและผู้บริหาร ของโรงเรียนประเภทต่างๆ ในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า มีการเตรียมความพร้อมใน ระดับปานกลาง

สุกัญญา ทุมทума (2557: 99) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 จากผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ตามสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของระดับในการจัดการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้าน การบริหารจัดการของสถานศึกษาและด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในลำดับเดียวกัน รองลงมา คือ ด้าน การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา และด้านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ ตามลำดับ

สินี เสารอง (2557 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาต่อ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด พบว่า โดยภาพรวมมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมาก และมีการเตรียมความ พร้อมดี เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการเตรียมความพร้อมดีที่สุด คือ ด้านงาน วิชาการ รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านงานงบประมาณ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาผลเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ปฏิบัติงาน และการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการเตรียมความพร้อม ไม่แตกต่างกัน

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Bilson (1993; อ้างอิงจากหทัยชนก ทำสันเทียะ. 2557: 47-48) ศึกษาเกี่ยวกับการ ดำเนินงานขององค์การทางการศึกษา ที่มีต่อประชาคมอาเซียน ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญประการ หนึ่งของอาเซียน ซึ่งได้สร้างความรู้สึกร่วมกันในการประเพณีที่มีความสุข และมีความไว้วางใจซึ่งกัน และกัน รวมทั้ง ขจัดความบาดหมาง และความขัดแย้ง ซึ่งเคยมีอยู่ในประเทศสมาชิกให้หมดไป และ ประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ การเกิดความรู้สึกภูมิภาคนิยมขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่ง แสดงให้เห็นว่าอาเซียนได้ดำเนินการตามหลักการที่สำคัญสองแนวทางในการปฏิบัติต่อประเทศนอก กลุ่มสมาชิก คือ ความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกันซึ่งแสดงออกอย่างชัดเจนภายในกลุ่มประเทศสมาชิก โดยยึดหลักการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาคมอาเซียน

Dilton, M. and L. Lehane. (2011). ได้ทำการวิจัยเรื่องวัฒนธรรมข้ามชาติของเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ผลการวิจัยพบว่า เป้าหมายการพัฒนาประชาคมอาเซียนคือ ประชากรของแต่ละ ประเทศต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ในอาเซียนก็สามารถเข้าไปทำงานใน ประเทศนั้นๆได้ เพื่อพัฒนาด้านแรงงาน มีปฏิกิริยาตอบสนองกล่าวด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน มีความเท่า เทียมกันในทุกๆ ด้าน

Wong, Shankar Toh (2011). จากศูนย์การวิจัย ACI แห่งประเทศสิงคโปร์ทำการศึกษเกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ผลการศึกษา พบว่า อาเซียนยังมีผลงานทางวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย เพียงร้อยละ 0.4 ของการจดสิทธิบัตรทั้งหมดในปี ค.ศ.2009 ขณะที่สหรัฐอเมริกามีการจดสิทธิบัตรร้อยละ 13.1 อาเซียนยังไม่มีบริษัทขนาดใหญ่ที่เป็นสัญชาติของอาเซียนเอง โดยไม่ติดอันดับ 1 ใน 100 ของบริษัทท้องถิ่นจากการจัดอันดับของForbes ในปี ค.ศ. 2010 และอาเซียนมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างต่ำ และมีพิธีศุลกากรหลายขั้นตอนซึ่งต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก ทั้งนี้ ได้นำเสนอว่าควรให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านศุลกากร เพื่อริเริ่มธุรกิจใหม่ๆ ภายใต้การมุ่งเน้นความร่วมมือในการประสานประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา SME ของอาเซียนปี ค.ศ. 2010 – 2015 มาใช้ในการส่งเสริมการค้าทอดการจัดการความรู้จากบริษัทต่างชาติไปสู่บริษัทท้องถิ่น และเป็นการอำนวยความสะดวกให้บริษัทท้องถิ่น และเป็นการอำนวยความสะดวกให้บริษัทท้องถิ่นเข้าสู่ตลาดภูมิภาคและตลาดโลกได้ง่ายขึ้น

Marginson, Simon (2011) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ศึกษาการจัดการศึกษาระดับสูงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศสิงคโปร์รูปแบบลัทธิคำสอนของขงจื้อ ได้แก่ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี จีน ฮองกง ไต้หวัน สิงคโปร์ และเวียดนาม โดยเฉพาะเวียดนามจะใช้หลักนี้ในการพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และระบบการศึกษาแบบขงจื้อเป็นที่ยอมรับทางอเมริกาเหนือ เน้นการสอนภาษาอังกฤษ การวิจัย ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ มีโครงสร้างในการพัฒนาประเทศให้แข็งแกร่ง การมีส่วนร่วมในการระดมทุนทรัพยากรในการพัฒนาการเรียนการสอนที่ยั่งยืน การทดสอบระดับชาติเป็นสื่อกลาง การแข่งขันทางสังคมและการมุ่งเน้นการศึกษาในครอบครัว การลงทุนของภาครัฐที่ต้องเร่งพัฒนาไปสู่สากล แต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างล่าช้า เพราะการมีส่วนร่วมน้อยลง

Asia new monitor (2011: 24)ได้กล่าวถึง การศึกษาไทยกับการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาไทยที่มีความสำคัญต่อประชาคมอาเซียน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดให้สถาบันการศึกษาภายใต้การดูแลในการเปลี่ยนแปลงปฏิทินการศึกษาไทยสำหรับจุดเริ่มต้นของภาคปีการศึกษา 2557 นี้ให้มีการเปิดภาคตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคมหรือกันยายนให้เหมือนกับประเทศในกลุ่มอาเซียน การศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยได้มีโอกาสที่จะได้สัมผัสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในงานสัมมนาทิศทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นายชินภัทร ภูมิรัตน ได้ชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่บางส่วนควรจะกระจายเพื่อให้พื้นที่อื่นๆ จะนำมาใช้เป็นแบบจำลอง

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต้น แสดงให้เห็นว่าแนวทางที่ใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคม ซึ่งความสำคัญและควรเร่งดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความรู้ความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการสร้างการเป็น
ประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 ของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างควมตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) โรงเรียนพหลโยธิน (พวงเจริญอุปถัมภ์) โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม (สินทรัพย์-อนุสรณ์) โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาอนุสรณ์) โรงเรียนเปรมประชา (สายหยุด-เกษมสงเคราะห์) โรงเรียนบำรุงรวิวรรณวิทยา (ทุ่งสีกัน) ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 6 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 48 คน รวม 60 คน และครู จำนวน 409 คน รวมจำนวน 469 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 6 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 48 คน รวม 60 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูจำนวน 210 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 :608) แล้วกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงเป็นผู้บริหาร 60 คน และครู 210 คน รวมทั้งสิ้น 270 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 ดังปรากฏจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในตารางที่ 1 และ 2

ตาราง 1 แสดงจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ที่	รายชื่อโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา		
		ผู้อำนวยการ สถานศึกษา	รองผู้อำนวยการ สถานศึกษา	ครู
1	วัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ)	1	4	81
2	พหลโยธิน (พวงเจริญอุปถัมภ์)	1	2	37
3	วัดเวฬุวนาราม (สินทรัพย์อนุสรณ์)	1	4	88
4	ประชาอุทิศ (จันทาอนุสรณ์)	1	4	113
5	เปรมประชา (สายหยุด - เกษมสงเคราะห์)	1	2	29
6	บำรุงรวิวรรณวิทยา (ทุ่งสีกัน)	1	3	61
รวม		6	19	409

หมายเหตุ ที่มาของข้อมูลสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ที่	รายชื่อโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
1	วัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ)	10	81	10	42
2	พหลโยธิน (พวงเจริญอุปถัมภ์)	10	37	10	19
3	วัดเวฬุวนาราม (สินทรัพย์อนุสรณ์)	10	88	10	45
4	ประชาอุทิศ (จันทาอนุสรณ์)	10	113	10	58
5	เปรมประชา (สายหยุด - เกษมสงเคราะห์)	10	29	10	15
6	บำรุงรวิวรรณวิทยา (ทุ่งสีกัน)	10	61	10	31
รวม		60	409	60	210

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความรู้ความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน ซึ่งได้การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะ รูปแบบ และวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2. รวบรวมสาระและเนื้อหาต่างๆ ที่ได้จากเอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎี ผลการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมนั้นมาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

ในการให้คะแนนของแบบสอบถาม เกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับมาก
3	หมายถึง	ระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับน้อย
1	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบกำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง มีการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง มีการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 -1.49 หมายถึง มีการดำเนินงานตามแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ จากนั้น นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง แล้วนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่า IOC ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60 -1.00

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น .91

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อจัดทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยผ่านทางผู้อำนวยการเขตดอนเมืองกรุงเทพมหานคร ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เพื่อขอเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้รับกลับคืนมา 294 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้รับกลับคืนมา

2. วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่และค่าร้อยละจากแบบสอบถามตอนที่ 1

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติ F-test ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for

Windows Version 11.0

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ค่าร้อยละ

4.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

4.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 F-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การนำเสนอเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดหัวข้อไว้ดังนี้ คือสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution (One way ANOVA)
df	แทน	ระดับชั้นแบ่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านและโดยรวมโดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านและโดยรวมโดยใช้ค่าจำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ จำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งงาน		
ผู้บริหาร	60	20.4
ครู	234	79.6
รวม	294	100.0
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	217	73.8
สูงกว่าปริญญาตรี	77	26.2
รวม	294	100.0
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	59	20.1
10 ปี	31	10.5
10 ปี ขึ้นไป	204	69.4
รวม	294	100.0

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 79.6 เป็นผู้บริหารจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ส่วนมากมีระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 73.8 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 ส่วนมากมีประสบการณ์การทำงาน 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 69.4 ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 และประสบการณ์การทำงาน 10 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยรวมและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการศึกษาการดำเนินงานตามแนว การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน ผลปรากฏดังตาราง 4 - 8

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยรวมและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร	ระดับการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ด้านการสร้างตระหนักรู้	4.13	0.48	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.98	0.54	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.76	0.65	มาก
4. ด้านการนิเทศภายใน	3.89	0.68	มาก
รวม	3.96	0.51	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ย ดังนี้ คือด้านการสร้างตระหนักรู้ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.48) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.54) ด้านการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.68) และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.64)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เป็นโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และโรงเรียน ผลปรากฏดังตาราง 9 – 13

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่งงาน

การดำเนินงานตามแนวการจัด การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร	ตำแหน่งงาน				t	p
	ผู้บริหาร		ครู			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1.ด้านการสร้างความตระหนัก	4.19	0.38	4.12	0.51	1.00	0.315
2.ด้านการจัดการเรียนรู้	4.01	0.47	3.97	0.56	0.47	0.639
3.ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.81	0.56	3.75	0.67	0.63	0.527
4. ด้านการนิเทศภายใน	3.95	0.66	3.88	0.69	0.67	0.503
รวม	4.00	0.43	3.94	0.53	0.77	0.437

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารและครูมีการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านของผู้บริหารและครู จำแนกตามระดับการศึกษา

การดำเนินงานตามแนวการจัด การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร	ระดับการศึกษา				t	p
	N = 217		N = 77			
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1.ด้านการสร้างความตระหนัก	4.13	0.49	4.12	0.46	0.18	0.854
2.ด้านการจัดการเรียนรู้	3.96	0.55	4.02	0.53	- 0.78	0.432
3.ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.74	0.67	3.82	0.59	- 1.01	0.312
4.ด้านการนิเทศภายใน	3.88	0.67	3.93	0.72	- 0.58	0.562
รวม	3.94	0.52	3.99	0.49	- 0.61	0.540

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม
 สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานครโดยรวมและ
 รายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การดำเนินงานตามแนวการจัด การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม สู่ประชาคมอาเซียนของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1.ด้านการสร้างความตระหนัก	ระหว่างกลุ่ม	2	0.264	0.132	0.564	0.569
	ภายในกลุ่ม	291	67.944	0.233		
	รวม	293	68.208			
2.ด้านการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.587	0.293	0.995	0.371
	ภายในกลุ่ม	291	85.822	0.295		
	รวม	293	86.409			
3.ด้านการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.876	0.438	1.043	0.354
	ภายในกลุ่ม	291	122.212	0.420		
	รวม	293	123.088			
4.ด้านการนิเทศภายใน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.392	0.196	0.422	0.656
	ภายในกลุ่ม	291	135.093	0.464		
	รวม	293	135.485			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.195	0.097	0.365	0.693
	ภายในกลุ่ม	291	77.302	0.266		
	รวม	293	77.497			

จากตาราง 7 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีกาดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การเปรียบเทียบการดำเนินงานการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามโรงเรียน

การดำเนินงานตามแนวการจัด	โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน		โรงเรียน	
การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่	1		2		3		4		5		6	
ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัด	N = 83		N = 64		N = 57		N = 42		N = 27		N = 21	
สำนักงานเขตดอนเมือง												
กรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. ด้านการสร้างภาพลักษณ์	4.14	0.48	4.16	0.46	4.04	0.52	4.15	0.53	4.11	0.33	4.22	0.56
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.00	0.54	4.03	0.52	3.90	0.59	3.97	0.55	3.99	0.46	3.97	0.63
3. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.77	0.67	3.81	0.60	3.64	0.66	3.78	0.70	3.78	0.59	3.85	0.66
4. ด้านการนิเทศภายใน	3.91	0.69	3.98	0.59	3.77	0.62	3.86	0.90	3.84	0.61	4.06	0.65
รวม	3.97	0.50	4.01	0.48	3.86	0.54	3.96	0.57	3.95	0.44	4.03	0.58

จากตาราง 8 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างภาพลักษณ์มีการดำเนินงานในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศภายใน และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามลำดับ

ตาราง 9 การศึกษาการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม
สู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานครโดยรวม
และรายด้าน จำแนกตามโรงเรียน

การดำเนินงานตามแนวการจัด การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1.ด้านการสร้างความตระหนัก	ระหว่างกลุ่ม	5	0.750	0.150	0.640	0.669
	ภายในกลุ่ม	288	67.458	0.234		
	รวม	293	68.208			
2.ด้านการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	5	0.534	0.107	0.358	0.877
	ภายในกลุ่ม	288	85.876	0.298		
	รวม	293	86.409			
3.ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	5	1.115	0.223	0.527	0.756
	ภายในกลุ่ม	288	121.972	0.424		
	รวม	293	123.088			
4.ด้านการนิเทศภายใน	ระหว่างกลุ่ม	5	2.088	0.418	0.901	0.481
	ภายในกลุ่ม	288	133.398	0.463		
	รวม	293	135.485			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	0.838	0.168	0.629	0.677
	ภายในกลุ่ม	288	76.659	0.266		
	รวม	293	77.497			

จากตาราง 9 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้าง ความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และโรงเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 6 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 48 คน รวม 60 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูจำนวน 210 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) แล้วกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงเป็นผู้บริหาร 60 คน และครู 210 คน รวมทั้งสิ้น 270 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 สำหรับเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์คุณภาพและความตรงของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence, IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 หลังจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้

(Try out)จำนวน 30 คนเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลสำหรับการทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent sample) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

1. การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสร้างความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศภายใน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามลำดับ

1.1 ด้านการสร้างความตระหนัก โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ การจัดทำป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้ในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ภาษาอังกฤษแก่ครูและนักเรียนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดบรรยายภาคในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแก่นักเรียนทุกระดับชั้น การจัดห้อง/มุมอาเซียนศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดจนใช้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้แก่ครูทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การกำหนดนโยบายตลอดจนแนวปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การใช้ทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์อย่างคุ้มค่าในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนระหว่างครูในโรงเรียน และจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ตามลำดับ

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ ตระหนัก โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และในทุกระดับชั้น การวางแผนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย การจัดการเรียนรู้โดยจัดเป็นสาระการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนโดยเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ICT ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและภาษาราชการของกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน การจัดทำรายงานสรุปความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และการวิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ตามลำดับ

1.3 ด้านการนิเทศภายใน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ การส่งเสริมและเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้แก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาอื่นๆ การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสายชั้น และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การกำหนดนโยบาย และมีการกำหนดแผนงานการนิเทศภายในในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการนิเทศภายในตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นระบบ การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและเผยแพร่ด้วยรูปแบบที่หลากหลายในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และ การนำผลการนิเทศไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพตามลำดับ

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้้อย่างหลากหลาย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการส่งเสริมด้านภาษาของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการส่งเสริมด้านภาษาของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน การส่งเสริม สนับสนุน โดยการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หรือผู้เรียน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมโดยในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนให้แก่ผู้เรียน การส่งเสริม สนับสนุนแก่ผู้เรียนโดยการจัดประกวดโครงงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาภายนอกสถานที่ โดยนำผู้เรียนไป

แหล่งเรียนรู้จากพิพิธภัณฑ์หรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรม “วันอาเซียน” หรือ ASEAN DAY ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ของผู้บริหารและครู จำแนกตาม ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และโรงเรียน พบว่า มีการดำเนินงานโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารและครูได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องและมุ่งเน้นในการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุผลเป็นไปตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของแผนปฏิรูปราชการของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สำนักงานการศึกษา. 2558: บทสรุปผู้บริหาร) ที่ว่า “สำนักงานการศึกษาคือองค์กรหลักของกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้เป็นกลุ่มผู้นำในประชาคมอาเซียน” และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกรุงเทพมหานคร ปี 2558 ในการเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แผนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกรุงเทพมหานครและเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ว่า “มหานครแห่งการเรียนรู้” ซึ่งกรุงเทพมหานครมีการกิจและอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งได้กำหนดหลักในการจัดการศึกษาโดยให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ให้มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ให้การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของประมวล เชนนอก (2555: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ในอำเภอ ลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” และสอดคล้องกับสรศักดิ์ บัวแย้ม (2555: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขต ระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินเตรียมการเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นเป้าประสงค์หลัก รวมทั้ง เพื่อประโยชน์ในการปูพื้นฐาน ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความตื่นตัว และมีความพร้อมในเบื้องต้นในการก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียนไปพร้อมกัน (ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ 2553: คำนำ) รวมทั้ง เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยใช้หลักการดังกล่าวเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558 นี้ ดังนั้น จึงพบว่า การศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมจึงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความตระหนัก ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านการสร้างความตระหนักมีการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในการดำเนินงานนั้น กรุงเทพมหานครในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 89 (ข้อที่ 21) การดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในหลายระดับ และหลายรูปแบบ โดยมีสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียนของกรุงเทพมหานครได้ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้จากการเป็นประชาคมอาเซียน (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล.2558:1) โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความตระหนักเพื่อบรรลุเป้าหมายในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ดังนั้น จึงพบว่า การศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการสร้าง ความตระหนัก โดยภาพรวมจึงอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.2 การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูมีระดับการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญ จึงต้องได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนให้พัฒนาตลอดเวลา โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ การจัดการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจหลัก และเป็นการดำเนินงานที่สามารถจะส่งผลโดยตรงต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุผลหรือสำเร็จเป็นไป เป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ คือ การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554.ค: 22) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุกัญญา ทุมทุมมา (2557: 99) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารและครู มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิยว เกื่อนภา (2554: 107-109) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนเครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 ของผู้บริหารและครู พบว่า ระดับในการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 24 (1-6) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น จึงพบว่า การศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมจึงอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมืองกรุงเทพมหานคร ในรายด้านอยู่ในระดับมาก ของการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วงศ์วัชรระ ดวงศรี (2556: 66–81) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมครูเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาผู้เรียนเป็นการจัดกิจกรรม หรือโครงการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ทันทิการณ ทั้งภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้อยู่เสมอ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่อันสำคัญของทุกสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินงานในการพัฒนาผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ดังที่ พิมพ์ชนก คำชู (2555: 21) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาและมีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีส่วนช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงพบว่า การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอน จึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่มีบางรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานน้อยกว่าโดยภาพรวม ได้แก่ สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน โดยการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หรือผู้เรียน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน การส่งเสริม สนับสนุนแก่ผู้เรียนโดยการจัดประกวดโครงงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาภายนอกสถานที่ โดยนำผู้เรียนไปแหล่งเรียนรู้จากพิพิธภัณฑ์หรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม “วันอาเซียน” หรือ ASEAN DAY ตามลำดับ

ทั้งนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นมากต่อผู้เรียน เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การปรับตัวของผู้เรียน และการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ได้มีโอกาสสัมผัสสถานการณ์จริง และรับประสบการณ์ตรงด้วยตนเองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในการดำรงชีวิตประจำวันจริงของผู้เรียนนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับงานทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องขึ้นอยู่กับการปรับตัว การแก้ปัญหา การวิเคราะห์สังเคราะห์ และการวิจัยด้วยตนเอง (ประกอบ ประพันธ์วิทยา. 2542: 12) ดังที่บุญเรือน ปานประสงค์ (2543: 12) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเสริมประสบการณ์ และฝึกอบรมแก่นักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การจัดการศึกษานั้นบรรลุและเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ (พนิดา โสมาภา. 2549: 23)

1.4 ด้านการนิเทศภายในมีการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรรณปภา จิรวนิช (2555: 55-56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยรัตน ชุมไชสง (2557 :112-113) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้เพราะ การนิเทศภายในเป็นการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานร่วมกับครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น การนิเทศภายในสถานศึกษาจึง

จำเป็นอย่างยิ่ง โดยผู้บริหารยุคใหม่ที่ต้องมองการณ์ไกลในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุน จัดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อความก้าวหน้าของสถานศึกษาที่ได้ดำเนินการอยู่ (ปาตีเมาะ อีแต. 2552: 36) และนำไปสู่การเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปตามแผนที่วางไว้แล้วจึงประเมินผลและรายงานผล เพื่อเป็นการกำกับติดตามผลการดำเนินงานว่าประสบความสำเร็จ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงต่อไปอย่างต่อเนื่อง (มณีรัตน์ รัตนวิชัย. 2546: 34) และเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ว่า “สำนักงานการศึกษาเป็นองค์กรหลักของกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขับเคลื่อน คุณภาพการศึกษาให้เป็นกลุ่มผู้นำในประชาคมอาเซียน” ภายในปีพุทธศักราช 2558 โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษาภายในสถานศึกษา อันได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทั้งนี้ จุดมุ่งหมายสำคัญของการนิเทศก็คือ การพัฒนาคน พัฒนางาน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้น การนิเทศภายในสถานศึกษา จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้กระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมาย และมุ่งเน้น การรักษาควบคุมมาตรฐานการศึกษาของประเทศ และการประสานงานที่จะให้เกิดการแนวทางในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา รวมทั้ง การประชาสัมพันธ์ และการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การนิเทศภายในการเป็นแนวทางในการดำเนินงานในการกระตุ้นหรืออำนวยความสะดวก โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม(ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2542: 5) ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงพบว่า การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอน จึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศภายใน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่มีบางรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยในการดำเนินงานน้อยกว่าโดยภาพรวม ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย และมีการกำหนดแผนงานการนิเทศภายในในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการนิเทศภายในตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นระบบ ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการนิเทศไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและเผยแพร่ด้วยรูปแบบที่หลากหลายในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

ทั้งนี้ การนิเทศภายในเป็นกระบวนการและสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเกิดจากความความร่วมมือ ร่วมใจในการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538: 72) ได้กล่าวว่าการนิเทศ

การศึกษาภายในเป็นการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำร่วมกับครู เป็นการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ เป็นการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน (ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. 2532: 17) โดยเฉพาะในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต้อง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือ และมุ่งประสานงานในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและรักษาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (สุวัฒนา ทัดเทียม. 2538: 14)

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารและครู พบว่า มีการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูได้ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของ“สำนักการศึกษาเป็นองค์กรหลักของกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้เป็นกลุ่มผู้นำในประชาคมอาเซียน” และมีพันธกิจสำคัญก็คือ เป็นองค์กรที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศมีคุณภาพ มีคุณธรรม และความโปร่งใส เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ในเวทีระดับชาติ และระดับภูมิภาคอาเซียน (สำนักการศึกษา. 2558: 7) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ วงศ์อนันต์(2557: 125) ได้ศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน ดังที่ชุตินา พึ่งบัว (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งและระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความพร้อมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก แต่ในบางรายข้อของบางด้านมีระดับของการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยกว่าโดยภาพรวม ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านกา
รนิเทศภายใน

1.2 จากผลการวิจัยการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีระดับของการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยกว่าโดยภาพรวม ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการทัศนศึกษาภายนอกสถานที่จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ การจัดประกวดโครงงาน การแข่งขันทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนให้เพิ่มมากขึ้น

1.3 จากผลการวิจัยการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการนิเทศภายใน มีระดับของการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยกว่าโดยภาพรวม ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการนิเทศภายใน และการนำผลการนิเทศภายในไปใช้ รวมทั้ง การจัดทำรายงานรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

ควรวิจัยและพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เพื่อให้ได้ข้อมูลมากยิ่งขึ้นและสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2539). แนวทางการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ประสานมิตร.
- . (2534). แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนตามรูปแบบการนิเทศเพื่อให้โรงเรียน
พัฒนาตนเอง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กิตติ ปาประโคน. (2538). การปฏิบัติงานตามกระบวนการการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. ปรินท์งานพิมพ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิติมา ปรีดีดิถ. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา
การพิมพ์.
- กิ่งฟ้า สินธุรงค์. “ได้ะไรกับการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง.” วารสารหน้าทึของครูยุคปฏิรูป: การวิจัยในชั้นเรียนกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.
- เกษา กลิ่นเพ็ง. (2545). การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนบ้านใหม่ทอง สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- คทาฐ สมทรัพย์. (2556). การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน
ในสหวิทยาเขตน้ำพอง-กระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.
รายงานการศึกษาอิสระ. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- จริยา ฉายศรี. (2550). การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับประถมศึกษา
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. สารนิพนธ์. กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จีระศักดิ์ ยิ่งเกตรา. (2547). การนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- จุฑารัตน์ วงศ์นันต์. (2557). ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- ใจจริง บุญเรืองรอด. (2541). กิจกรรมร่วมหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ฝ่ายเอกสารและตำรา
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ชวนพิศ ชุมคงและศิริรัตน์ สินประจักษ์ผล. (2552). รายงานวิจัย เรื่อง การสะท้อนสมรรถนะความรู้
พื้นฐานของครูด้านภาษาและเทคโนโลยีผ่านการสร้างความตระหนักด้วยตนเอง.
(หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชวาล แพรรัตน์กุล. (2526). ความตระหนักในกระบวนการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร :
โอเดียนสโตร์.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2531). กิจกรรมร่วมหลักสูตร. สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พระนคร.
ชารี มณีศรี. 2538. การนิเทศการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : โสภณการพิมพ์.
———. (2542). การนิเทศการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ : บุรพาสาน.
- ฐราณีย์ ไทยดี.(2552).การปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญของข้าราชการครูโรงเรียนบ้านทางสาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี
เขต 4.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
ถ่ายเอกสาร.
- ดวงปาน สวงรัมย์. (2545). ความต้องการของผู้บริหาร ครูวิชาการและครูผู้สอนที่มีต่อกระบวนการ
นิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอพลพลชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์:
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. ถ่ายเอกสาร.
- ตริกจิต บินต่วน (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนกับ
คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์. ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). กระบี่: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต สหวิทยาเขตมรกดอันดามัน
จังหวัดกระบี่. ถ่ายเอกสาร.
- ต่อตระกูล บุญปลูก. (2556). ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ของครูและ
ผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้าน
เวียงพานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.
บริหารการศึกษา.: วิทยานิพนธ์ . กศ.ม เชียงราย: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
ถ่ายเอกสาร.
- ทองศักดิ์ ประสบกิตติคุณ. (2535). การประเมินค่าความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์การสอน)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทองพิมพ์ นารถโคษา. (2552). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ หน่วยชีวิตกับ
เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพนงามโคกวิทยาการ สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ คม. (หลักสูตรและการสอน).
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.

- ทศนา แหมมณี. (2546). ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดที่เป็นสากลเกี่ยวกับการคิด ในช่วงศตวรรษที่ 20 ในวิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์.
- ธีรวุฒิ ประทุมณพรัตน์. (2532). การนิเทศภายในโรงเรียน. สงขลา : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2545). กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น : เพื่อทรัพยากรมนุษย์และสังคม แห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ก.กมลพิมพ์ (1996) จำกัด.
- นิกร เพ็ญเวียง. (2537). การใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ตำบลริมปิง จังหวัดลำพูน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- นิเวศน์ คิตยาว. (2542). ความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พุกกะวัน. (2536). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- บุญเทียม เพ็ชรสูงเนิน. (2547). การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านหนองกระทุ่มสระโหนดดาด อำเภอขาม สะแกแสงจังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2540). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญรื่น ปานประสงค์ (2543). ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรใน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประกอบ ประพันธ์วิทยา. (2542). ทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร. เอกสารคำสอนทักษะการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรกรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ศูนย์ เอกสารตำราสถาบันราชภัฏพระนคร.
- ประนอม ทรงสอาด. (2545). ผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประไพศรี ไพศาล. (2556). การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครพนม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครพนม. ถ่ายเอกสาร.

- ประเสริฐ เทียบกลาง. (2547). *สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามทัศนะของผู้บริหาร ครูกิจกรรม และครู อาจารย์ ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2533). *จิตวิทยาการเรียนรู้เกี่ยวกับการสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟฟิคอาร์ต
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปาตีเม๊ะ อีแด. (2552). *กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ถ่ายเอกสาร.
- พงศ์พี ปรีดานนท์ (2555). *การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต. การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณปภา จิรนิช. (2555). *สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.บ. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- พนิดา โสมาภา. (2549). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนโสมมานุสรณ์*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พิทยาพร ราชเดิม. (2554). *การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่องพิพิธภัณฑสถานเมืองสงขลา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) นครราชสีมา.: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์ชนก คำชู. (2555). *การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (เทคโนโลยีและการพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญพักตร์ ลิ้มสัมพันธ์. (2532). *การนิเทศในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน*. สงขลา : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). *การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2543). *การนิเทศการศึกษา:ทฤษฎีและการปฏิบัติ.เอกสารประกอบการเรียน ภาควิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

- ไพโรจน์ และวันนอร์ มะทา. (2528). *กิจกรรมเสริมหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- ภัทรรัตน์ แสงเดือน. (2553). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบธรรมสากัจฉา เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความตระหนักในการรู้คิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มณีรัตน์ รัตนวิชัย. (2553). *การศึกษาความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี บุญเยี่ยม. (2545). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง “ความน่าจะเป็น” โดยใช้วิธีการแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรู้คิด ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล*. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมืองปาย กุศลรพกิจ. (2555). *ความพร้อมและแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2540). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. เอกสารประกอบการเรียน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เริงชัย จงพิพัฒน์สุข. *การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯการพิมพ์, 2542.
- วงศ์วัชร ดวงศรี. 2556. *การเตรียมความพร้อมครูเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณ ศรีสติ. (2556). *การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในเขตอำเภอบางละมุงในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558*. กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). *หลักการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. (2541). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : เลิฟแลนด์ ลิฟเพรส.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพมหานคร.
- วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2546). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
สันติราษฎร์บริหารธุรกิจในพระอุปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). การบริหาร : หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
อักษราพิพัฒน์.
- วิไลวรรณ ถิ่นจะนะ. (2551). การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะการอ่านสะกดคำโดยใช้เกม
การศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. คม. (หลักสูตรและการสอน) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- วิสต์ อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สดุดี งามภูพันธ์. (2530). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความตระหนักต่อ
ปัญหา สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้เกม
สิ่งแวดล้อมประกอบการเรียนการสอนกับการสอนตามคู่มือครู . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สมพร รัตนละออ (2548). ความตระหนักในคุณธรรมและความพึงพอใจในการปฏิบัติธรรมตามแนว
การฟื้นฟูพุทธจิตของผู้ปฏิบัติธรรมในมูลนิธิคุณธรรมนำใจร่วมตลาดน้ำ อำเภอดำเนิน
สะดวก จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ คม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). บัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. ถ่ายเอกสาร.
- สมภพ เจริญขุนทด. (2542). เอกสารประกอบการสอน รายวิชากิจกรรมร่วมหลักสูตร. ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน, คณะครุศาสตร์ : สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษาและ
อุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2545). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สถิต วงษ์สวรรค์. (2525). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บำรุงสาสน์.
- สิทธิพร ไกยเดช. (2544). การดำเนินการนิเทศ 100 % ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
(บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร.
- สินี เสารอง. (2557). ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน (AEC)ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด.
รปม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สิริมา ภูณโณนันทพงษ์. (2538). การนิเทศในสถานศึกษาปฐมวัย.นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.

สุกัญญา ทุ่มทума. (2557). การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

(บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สุดสงวน ลาภอาษา. (2549). ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. ถ่ายเอกสาร.

สุวันณา ทัดเทียม (2538). กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุพิน บุญชูวงศ์. (2542). กิจกรรมร่วมหลักสูตร. กรุงเทพฯ. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สุนนา ระบอบ. (2540). เอกสารประกอบการสอนกิจกรรมร่วมหลักสูตร. กรุงเทพฯ :

ภาคหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา. (2536). พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วม
ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวเพ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สำนักการศึกษา. (2531). ความรู้เรื่องนโยบาย หลักสูตร การสอน การวัดและการประเมินผล
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูสอน ของโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพมหานคร : สำนักการศึกษา.

----- (2540) มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ
ปรับปรุง (2552 - 2559) ฉบับสรุป. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวาน
กราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่
แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนัก นายกรัฐมนตรี.

----- (2553). การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 ค).

แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ

ไสว ผักขาว. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โครงการ
ตำราวิชาการ ราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ.

- หทัยชนก ทำสันเทียะ. (2557). การศึกษาการเตรียมความพร้อมตามมาตรฐานในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์คม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี กำพลรัตน์. (2534). การนิเทศการศึกษาภายในและแนวทางการนำไปใช้ในงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี โพธิ์ทอง. (2541). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการนิเทศ. การศึกษาภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- . (2541). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- อนุวัฒน์ ร่มโพธิ์ทอง. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความตระหนักในปัญหาที่เกิดจากสิ่งเสพติดให้โทษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2544). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อำพร ศรีประทุม. (2546). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศภายในกับการพัฒนาการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของครูอนุบาลในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุไรพร นาคะเสถียร. (2543). การศึกษาทักษะการนิเทศภายในโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเองและคณะครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. คม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เอนก ส่งแสง. (2540). การนิเทศการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- Asia new monitor. "Significance of East Asia in Global Affairs." A Quarterly Journal from RIS, 8(3) 1 January, 2013.
- Bilson, K. (1993). ASEAN and economic cooperation : A study in organizational performance . Ann Arbor, Mich : U.M.I.

- Dilton, M. and L. Lehane. (2011). *"Research ethics : Cross cultural perspective of research ethics in Southeast Asia"*. In R. Cribb, ed. *Trasmission of academic values in Studies : workshop proceedings*. Camberra : Australia – Netherlands Research Collaboration.
- Good, Carter.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- , 1945. *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.
- Glickman, C.D. (2004). *Supervision and instructional leadership: A development approach* (6th ed.), Boston: Allyn & Bacon
- Harris, B. M. *Supervisory Behavior in Education*. 2nd Ed., Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1973. "Principalship," *Dissertation Abstracts International*. V. 19 () : 2832 – 2833.
- Krejcie, R. V.; & D. W. Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Education and Psychological Measurement*. 30: 607-610.
- Wong, M. H., R. Shankar and R. Toh. (2011). *ASEAN competitiveness report*. Singapore, National University of Singapore.
- Marginson, Simon. (2011, October). "Higher education in east Asia and Singapore : Rise of The Confucian model". *Springer Science Business Media B.V.* 2010. pp. 587-611.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง
การศึกษาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม
สู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่อศึกษาการดำเนินงานของผู้บริหาร และครูต่อการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างตระหนักรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 36 ข้อ

2. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับเก็บข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คำตอบของท่านมีคุณค่ามาก ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับและนำผลที่ได้มาใช้ในการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวท่าน ดังนั้น จึงขอให้ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง และขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงในการอนุเคราะห์การตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ผู้วิจัย

นายเอกรัตน์ สวรรค์พรเพ็ญ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เบอร์โทรศัพท์ 089 – 454 - 7666

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับตำแหน่งงานในปัจจุบันและโปรดระบุข้อมูลของตัวท่านตามความเป็นจริง

1. ตำแหน่งงานในปัจจุบันของท่าน คือ

- () ผู้บริหาร
- () ผู้อำนวยการสถานศึกษา
- () รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ
- () หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
- () ครู

2. ระดับการศึกษา

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
- () ปริญญาตรี
- () สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

- () น้อยกว่า 10 ปี
- () 10 ปี
- () 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร คำชี้แจง โปรดพิจารณาการดำเนินงานของสถานศึกษาของท่าน แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามระดับการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	1. ด้านการสร้างความตระหนัก สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					
2.	2. สถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3.	3. สถานศึกษามีการใช้ทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และคุ้มค่าในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					
4.	4. สถานศึกษามีการจัดห้อง/มุมอาเซียนศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดจนใช้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					
5.	5. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย					
6.	6. สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนระหว่างครูในโรงเรียน					
7.	7. สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					

ข้อ	การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7.	1. ด้านการสร้างความตระหนัก (ต่อ) สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการการเข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้แก่ครูทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					
8.	สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการการเข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้แก่ครูทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					
9.	สถานศึกษามีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ภาษาอังกฤษแก่ครูและนักเรียนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					
10.	สถานศึกษามีการจัดทำป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้ในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					
11.	สถานศึกษาจัดบรรยายภาคในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแก่นักเรียนทุกระดับชั้น					
12.	2. ด้านการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้โดยจัดเป็นสาระการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน					
13.	สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และในทุกระดับชั้น					
14.	สถานศึกษามีการวางแผนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน					
15.	สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย					
16.	สถานศึกษามีการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ICT ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน					
17.	สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและภาษาราชการของกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน					
18.	สถานศึกษามีการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน					

ข้อ	การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19.	2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (ต่อ) สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน โดยเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน					
20.	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน					
21.	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน					
22.	3. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม “วันอาเซียน” หรือ ASEAN DAY					
23.	สถานศึกษามีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย					
24.	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการส่งเสริมด้านภาษาของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน					
25.	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน					
26.	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาภายนอกสถานที่ โดยนำผู้เรียนไปแหล่งเรียนรู้จากพิพิธภัณฑ์หรือหน่วยงานต่างๆ ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน					
27.	สถานศึกษามีการจัดหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแข่งขันด้านวิชาการหรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนทั้งภายในหรือภายนอกสถานศึกษา					
28.	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนแก่ผู้เรียนโดยการจัดประกวดโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน					
29.	สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน โดยการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หรือผู้เรียน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน					

ข้อ	การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30.	3. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (ต่อ) สถานศึกษามีการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมโดยในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนให้แก่ผู้เรียน					
31.	4. ด้านการนิเทศภายใน สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย และมีการกำหนดแผนงานการนิเทศภายในในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					
32.	สถานศึกษาได้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการนิเทศภายในตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นระบบ					
33.	สถานศึกษามีการนำผลการนิเทศไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ					
34.	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสายชั้น และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					
35.	สถานศึกษามีการส่งเสริมและเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาอื่นๆ					
36.	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและเผยแพร่ด้วยรูปแบบที่หลากหลายในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					

*****ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม*****

ภาคผนวก ข
ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการสร้างความตระหนัก โดยรวมและรายข้อ

ด้านการสร้างความตระหนัก	ระดับการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายตลอดจนแนวปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	4.16	0.64	มาก
2. สถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.24	0.61	มาก
3. สถานศึกษามีการใช้ทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์อย่างคุ้มค่าในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	4.02	0.67	มาก
4. สถานศึกษามีการจัดห้อง/มุมอาเซียนศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดจนใช้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	4.20	0.66	มาก
5. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย	4.00	0.66	มาก
6. สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนระหว่างครูในโรงเรียน	3.99	0.73	มาก
7. สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	3.79	0.73	มาก
8. สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้แก่ครูทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	4.18	0.68	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการสร้างความตระหนัก	ระดับการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
9. สถานศึกษามีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ภาษาอังกฤษแก่ครูและนักเรียนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	4.30	0.61	มาก
10. สถานศึกษามีการจัดทำป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้ในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	4.32	0.60	มาก
11. สถานศึกษาจัดบรรยายภาคในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแก่นักเรียนทุกระดับชั้น	4.23	0.68	มาก
รวม	4.13	0.48	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 10 พบว่า การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการสร้างความตระหนัก โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.48) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการจัดทำป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้ในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ มีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ภาษาอังกฤษแก่ครูและนักเรียนในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.61) และมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.61)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษา
เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง
กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดการเรียนรู้	ระดับการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้โดยจัดเป็นสาระการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	4.03	0.89	มาก
2. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และในทุกระดับชั้น	4.20	0.67	มาก
3. สถานศึกษามีการวางแผนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	4.13	0.65	มาก
4. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย	4.06	0.68	มาก
5. สถานศึกษามีการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ICT ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	4.00	0.69	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและภาษาราชการของกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน	3.92	0.75	มาก
7. สถานศึกษามีการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	3.57	0.86	มาก
8. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนโดยเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	4.02	0.72	มาก
9. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	4.11	0.65	มาก
10. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	3.75	0.75	มาก
รวม	3.98	0.54	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 11 พบว่า การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และในทุกระดับชั้น ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการวางแผนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.65) และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.65)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	ระดับการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม “วันอาเซียน” หรือ ASEAN DAY	3.44	0.97	มาก
2. สถานศึกษามีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย	4.02	0.75	มาก
3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการส่งเสริมด้านภาษาของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน	3.89	0.81	มาก
4. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน	3.84	0.73	มาก
5. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาภายนอกสถานที่ โดยนำผู้เรียนไปแหล่งเรียนรู้จากพิพิธภัณฑ์หรือหน่วยงานต่างๆ ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	3.62	0.95	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแข่งขันด้านวิชาการหรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนทั้งภายในหรือภายนอกสถานศึกษา	3.89	0.79	มาก
7. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนแก่ผู้เรียนโดยการจัดประกวดโครงงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน	3.67	0.84	มาก
8. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน โดยการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หรือผู้เรียน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน	3.73	0.85	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

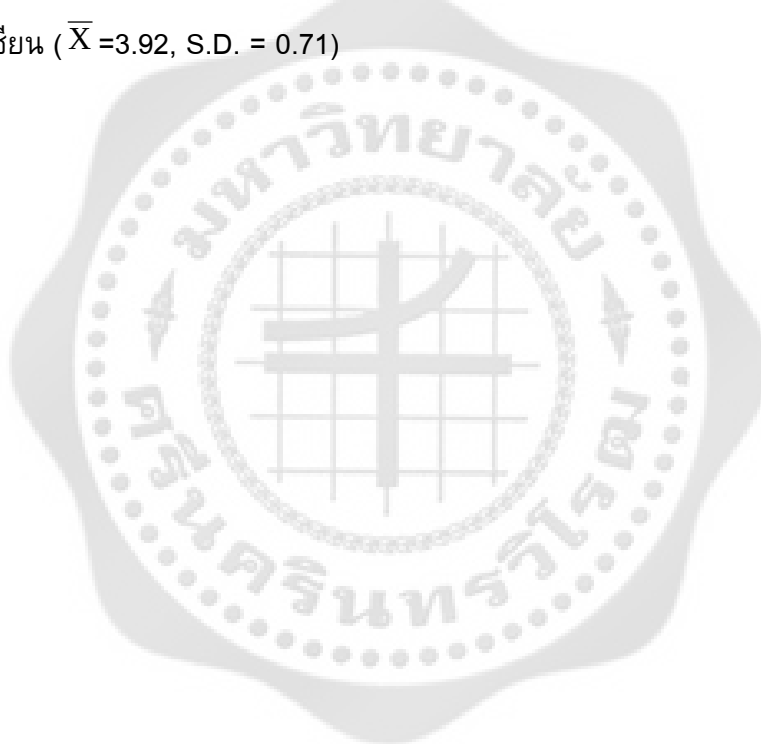
ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	ระดับการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
9. สถานศึกษามีการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมโดยในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนให้แก่ผู้เรียน	3.73	0.85	มาก
รวม	3.76	0.65	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 พบว่า การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการส่งเสริมด้านภาษาของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน ($= 3.89$, S.D. = 0.81) และมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการส่งเสริมด้านภาษาของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.79)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษา
เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง
กรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศภายใน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการนิเทศภายใน	ระดับการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย และมีการกำหนดแผนงานการนิเทศภายในการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	3.92	0.71	มาก
2. สถานศึกษาได้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการนิเทศภายในตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน อย่างเป็นระบบ	3.88	0.70	มาก
3. สถานศึกษามีการนำผลการนิเทศไปใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม สู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ	3.84	0.74	มาก
4. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ภายใน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสายชั้น และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม สู่ประชาคมอาเซียน	3.94	0.80	มาก
5. สถานศึกษามีการส่งเสริมและเสริมสร้าง ประสิทธิภาพตรงให้แก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของ สถานศึกษาอื่นๆ	3.94	0.81	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและเผยแพร่ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคม อาเซียน	3.84	0.77	มาก
รวม	3.89	0.68	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 13 พบว่า การดำเนินงานตามแนวการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศภายใน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการส่งเสริมและเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้แก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาอื่นๆ ($\bar{X}=3.94$, S.D. = 0.81) รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสายชั้น และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=3.94$, S.D. = 0.80) และมีการกำหนดนโยบาย และมีการกำหนดแผนงานการนิเทศภายในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=3.92$, S.D. = 0.71)

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ร.อ. ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์	ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร.สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์	ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ดร. ราชันย์ บุญธิมา	ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษา
และจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. นางพรพิตร สุกุณา	ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ
โรงเรียนวัดดอนเมือง(ทหารอากาศอุทิศ)
5. นางธิดา เลิศพรประสพโชค	ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนวัดดอนเมือง(ทหารอากาศอุทิศ)

ภาคผนวก ง

หนังสือราชการ

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ 1160/2557
เรื่อง แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

เพื่อให้การทำสารนิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 และมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2541 และคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ 3411/2554 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2554 เรื่อง การมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหารปฏิบัติราชการแทน

แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ

พลอยดวงรัตน์

เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและควบคุมดูแลการทำสารนิพนธ์ นายเอกรัตน์ สวรรค์พรเพ็ญ นิสิตระดับปริญญาโท รหัสประจำตัว 53199130112 หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 เป็นต้นไปจนนิสิตสำเร็จการศึกษา

สั่ง ณ วันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ 1185/2557
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา/สอบเค้าโครงสารนิพนธ์

เพื่อให้การทำปริญญานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 และมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2541 และคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 3411/2554 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2554 เรื่อง การมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหารปฏิบัติราชการแทน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา/สอบเค้าโครงสารนิพนธ์ของ นายเอกรัตน์ สวรรค์พรเพ็ญ นิสิตระดับปริญญาโท รหัสประจำตัว 53199130112 หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์	ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ	กรรมการ
3. อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์	กรรมการ
4. อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์	กรรมการและเลขานุการ(อาจารย์ที่ปรึกษา)

กำหนดพิจารณา/สอบเค้าโครงสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารงานวิชาการสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร” วันที่ 11 ธันวาคม 2557 เวลา 13.30 น. สถานที่ อาคาร 12 ห้อง 309

คณะกรรมการมีหน้าที่ดังนี้

1. พิจารณาความรู้ความสามารถของนิสิตในการเสนอเค้าโครงสารนิพนธ์โดยประเมิน ความสำคัญ และที่มาของการทำวิจัย การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ความเหมาะสมของกระบวนการทำวิจัย ความเป็นไปได้ของการทำวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตลอดจน การนำเสนอ และตอบคำถาม
2. ประธานกรรมการทำหน้าที่ควบคุมการสอบให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2554 สรุปผลการพิจารณาตามมติของคณะกรรมการสอบ พร้อมส่งรายงานผลการพิจารณาฯ (บว.412) และเค้าโครงสารนิพนธ์ที่ได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำของกรรมการ (ถ้ามี) ให้กับบัณฑิตวิทยาลัยภายใน 15 วันหลังสอบ
3. ประธานกรรมการ และกรรมการ ติดตามการแก้ไขเค้าโครงสารนิพนธ์ตามคำแนะนำของกรรมการสอบ (ถ้ามี) และควบคุมการจัดทำเค้าโครงสารนิพนธ์ให้เป็นไปตามรูปแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นหน้าที่ของกรรมการเมื่อนิสิตสำเร็จการศึกษา

สั่ง ณ วันที่ 1 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ 1909 /2558
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

เพื่อให้การทำสารนิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 และมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2541 และคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 3411/2554 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2554 เรื่อง การมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหารปฏิบัติราชการแทน แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ (สอบปากเปล่า) ของ นายเอกรัตน์ สวรรค์พรเพ็ญ รหัสประจำตัว 53199130112 หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการศึกษา) ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ	พลอยดวงรัตน์	ประธานกรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ	สุภากิจ	กรรมการ (กรรมการบริหารหลักสูตร)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์	อ่อนมั่ง	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย)

กำหนดวันสอบสารนิพนธ์วันที่ 3 พฤศจิกายน 2558 เวลา 09.00 น. สถานที่สอบ ห้อง 309 ตึก อาคาร คณะศึกษาศาสตร์

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์/สารนิพนธ์มีหน้าที่ดังนี้

1. พิจารณาความรู้ความสามารถของนิสิตในการทำสารนิพนธ์ โดยประเมินความรู้พื้นฐานในสาขาวิชา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการนำเสนอและตอบคำถาม
2. ประธานกรรมการทำหน้าที่ควบคุมการสอบให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2554 และสรุปผลการสอบตามมติของคณะกรรมการสอบ พร้อมส่งรายงานผลการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์ (บว.432) ให้กับบัณฑิตวิทยาลัยภายใน 30 วันหลังสอบ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายในวันสุดท้ายของการส่งเล่มสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ตามปฏิทินการศึกษาที่ประกาศโดยบัณฑิตวิทยาลัย
3. ประธานกรรมการ และกรรมการ ติดตามการแก้ไขสารนิพนธ์ตามคำแนะนำของกรรมการสอบ (ถ้ามี) และควบคุมการจัดทำรูปเล่มสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ให้เป็นไปตามรูปแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 19 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป จนเสร็จสิ้นหน้าที่กรรมการเมื่อนิสิตสำเร็จการศึกษา

สั่ง ณ วันที่ ๑7 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล อินทร์จันทร์)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายเอกรัตน์ สวรรค์พรเพ็ญ
วันเดือนปีเกิด	23 กันยายน 2518
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลหัวเฉียว
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	64 ซอยโกสุมรวมใจ 14 แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) เลขที่ 1/4 หมู่ 10 ถนนเชิดวุฒากาศ แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
พ.ศ. 2536	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนปากเกร็ด
พ.ศ. 2541	สำเร็จการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต (สังคมศึกษา) จากสถาบันราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2558	สำเร็จการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ